Jaargang 111. Vrijdag, 27 Augustus 1852. No. 69.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

AANBESTEDING.

Op MAANDAG den 30sten Augustus 1852, des middags te twaalf uur, in een der Appartementen van het Provinciehuis te *Groningen*, zal door den STAATSRAAD, COMMISSARIS DES KONINGS, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der LEDEN van GEDEPUTEERDE STATEN, onder nadere approbatie, worden aanbesteed, de Leverancie van **TURF** ten dienste van het Provinciaal Bestuur van *Groningen*, als van:

1. 750 *Tonnen Harde Zwarte Turf.*
2. 300 *Tonnen Barger Turf.*
3. 450 *Tonnen Greenmank Turf.*

Deze Aanbesteding zal geschieden *bij enkele inschrijving.*

De Voorwaarden, waarnaar de Aanbesteding zal plaats hebben, zullen van af heden in het Provinciehuis te *Groningen* ter lezing liggen, terwijl het Monster, van iedere soort van Turf 10 Turven, ieder Monster in een' Zak, vóór den 30sten dezer in het Provinciehuis moet worden bezorgd. Bij ieder Monster zal een afzonderlijk Inschrijvingsbiljet moeten worden overgelegd, van buiten voorzien van dezelfde Merken als het Monster. De Inschrijvingsbiljetten moeten zijn op zegel en inhouden den naam, het beroep en de woonplaats van den Inschrijver en die zijner Borgen, de vermelding van het Veen, waaruit de Turf gegraven is, en den prijs, *voluit geschreven per Ton*, waarvoor dezelve overeenkomstig het daarbij gevoegd Monster wordt aangeboden.

Die Biljetten moeten zijn onderteekend door den Aannemer en zijne Borgen, behoorlijk zijn gesloten, en voorts op de buitenzijde met het opschrift *Inschrijvingsbiljet* met vermelding van de soort van Turf, waarvoor is ingeschreven, moeten zijn voorzien.

GRONINGEN, 14 Augustus 1852.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornd.:
VAN LIMBURG STIRUM.

VERHURING VAN GRASGEWAS.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij *enkele inschrijving* te verhuren:

Het **GRASGEWAS** van het voorste stuk van het Stadsland in de Bloemstraat, om te *weiden.*

De Voorwaarden van Verhuring zullen, van heden, ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen.

De op *zegel* gestelde Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig hetgeen daaromtrent bij de Voorwaarden is bepaald, zullen vóór of uiterlijk op Vrijdag den 3den September 1852 aan het RAADHUIS moeten worden bezorgd.

De opening dier Biljetten en de provisionele toewijzing aan den hoogsten Inschrijver zal in het openbaar plaats hebben op ZATURDAG den 4den September 1852, des voormiddags te tien uur, in een der VERTREKKEN van het RAADHUIS

GRONINGEN, 26 Augustus 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen*, — gezien de CIRCULAIRE van den Heer STAATSRAAD, COMMISSARIS des KONINGS in de Provincie *Groningen*, van den 3den Julij 1852, no. 20, houdende mededeeling dat de Schutterij welke onder de Wet van den 27sten Februarij 1815 bestond, in deze Provincie althans eene uitzondering op den algemeenen regel bij art. 8 van het Koninklijk besluit van den 5den December 1851 (*Staatsblad* no. no. 149) gesteld, (dat n.l. de tijd bij de *rustende* Schutterij **niet** in aanmerking kan komen bij de berekening van den Diensttijd gevorderd om met het bij dat Koninklijk besluit ingesteld Eereteeken te worden begiftigd) schijnt te maken, aangezien die Schutterij in een groot aantal Gemeenten, even als de **dienstdoende** van Rijkswege van Wapenen en Wapenrustingen is voorzien geweest en zoo ook al geen geregelde dienst van Exercitiën enz., dan toch werkelijk alle zoodanige diensten heeft verrigt, als volgens de gemelde Wet van dezelve gevorderd kon worden, terwijl ook in onderscheidene Gemeenten exercitiën hebben plaats gehad, —

Roepen bij dezen op, **alle binnen deze Gemeente woonachtige voormalige leden der Schutterijen** die, onder de werking der Wet van den 27sten Februarij 1815 tot de SCHUTTERIJ behoord hebbende, naderhand hunne dienst, hetzij bij eene **werkelijk dienstdoende Schutterij**, hetzij bij de **mobiele Schutterij** hebben voortgezet, en vermeenen door deze VEREENIGDE DIENSTEN aanspraak op het bedoelde EEREMETAAL te kunnen maken, om zich, *voorzien van de officiële bescheiden* tot hunnen Staat van Dienst betrekking hebbende, te vervoegen op het RAADHUIS der Gemeente in het LOKAAL naast het Bureau van den Burgerlijken Stand, links van den Noordelijken ingang, op DINGSDAG den 31sten Augustus of WOENSDAG den 1sten September e.k., 's voormiddags tusschen 9 en 12 uur.

Tevens herinneren zij de belanghebbenden, dat, wat de voormalige Schutterij onder de Wet van 1815 betreft, door hen alsdan zal dienen te worden overgelegd eene AFZONDERLIJKE VERKLARING van het BESTUUR der GEMEENTE, waarin zij onder de werking dier Wet SCHUTTERLIJKE DIENSTEN hebben gedaan, houdende, **dat de Schutters dier Gemeente van Wapenen en Wapenrustingen zijn voorzien geweest en ook werkelijk Diensten hebben gepresteerd.**

GRONINGEN, 19 Augustus 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NIEUWSTIJDINGEN.

ITALIE.

De tegenwoordige eerste minister van Parma, de heer *Ward*, is oorspronkelijk een jockey of rijknecht uit Yorkshire. De hertog van Lucca nam hem, tijdens zijn verblijf te Londen, in dienst en benoemde hem tot opziener over zijne stoeterij, maar het bleek weldra, dat de heer *Ward* niet alleen veel paarden-, maar ook veel menschenkennis bezat. Hij won het vertrouwen van den hertog derwijze, dat deze niets deed zonder zijn raad in te winnen. In de onlusten voor het revolutiejaar 1848 verrigtte de heer *Ward* het eerst eene vertrouwelijke zending naar Florence en overhandigde den groothertog van Toskane de acte van abdicatie van den hertog van Lucca. In den beginne vertrouwde de groothertog naauwelijks zijne oogen en aarzelde, of hij den voormaligen jockey als diplomaat zoude ontvangen, maar de Luccasche gezant had zijne geloofsbrieven in den zak. In het jaar 1849, toen de hertog zijne overige staten aan zijn zoon afstond, werd *Ward* de eerste raadsman van den nieuwen vorst, dien hij tot een volmaakten *sportsman* vormde, terwijl hij tevens gewigtige diplomatische diensten bewees. In deze laatste hoedanigheid kwam hij te Weenen, alwaar hij de verbazing van prins *Schwarzenberg* verwekte; ook met den baron *Meyendorff* stond hij op zeer goeden voet. *Ward* heeft ook in lateren tijd weder Engeland bezocht, alwaar hij zich echter wel gewacht heeft, op aristocratische soirées te verschijnen; zijne borst is overdekt met ridderorden uit alle landen, maar zijn accent en zijne ruwe taal verraden nog eenigzins zijne vroegere afkomst. Lord *Palmerston*, met wien hij dikwijls in aanraking is gekomen, verklaart hem voor een der merkwaardigste mannen, welke hij ooit op zijne lange diplomatieke loopbaan ontmoet heeft. *Ward* maakt geen geheim van zijne onaanzienlijke afkomst. De portretten van zijne ouders in eenvoudige Yorkshirer boerenkleeding hangen in de prachtige zalen van den eersten minister van Parma.

DUITSCHLAND.

De *Lloyd* spreekt het berigt, dat *Görgey* uit Klagenfurt vervoerd is, tegen. Hij bevindt zich nog steeds aldaar.

— Te Hamburg is een tweemaster, aldaar voor rekening van het Keulsche huis *Joh. Ad. Jansen en Co.* gebouwd, van stapel geloopen, bestemd naar Buenos-Ayres. Dit baart in de Hamburger handelswereld groot opzien, daar Keulen tot heden geen noemenswaard aandeel in den zeehandel nam.

— De *Pr. Zeitung* berigt uit Hannover dd. 19den Aug.: De verschijning van twee fanatieke apostelen der Baptisten uit Bremen en Ormteln in het naburig vorstendom Lippe, heeft de regering van Bückeburg, toen alle geestelijke vermaningen om zich van propaganda te onthouden, vruchteloos bleven, op voordragt der consistorie doen besluiten, dat geen vreemde zendeling van de zoogenaamde gedoopte Christenen zich in het land mag ophouden, op straf van onmiddellijke arrestatie. Het houden van godsdienstige bijeenkomsten der in dat land reeds tot de sekte der wederdoopers overgegane personen zal met 2 maanden gevangenis en het verrigten van eenige herderlijke handelingen met 6 maanden berooving der vrijheid gestraft worden.

— Zaturdag morgen heeft eindelijk de opening der conferentiën te Berlijn plaats gehad. Van het verhandelde is nog niets uitgelekt.

— Men schrijft uit Bonn aan de *Westfalische Zeitung:* Een jong theoloog alhier verliet de stad, na zich voorzien te hebben van 4 acht duim lange spijkers, eene vijl en een' hamer. Hij begaf zich naar Godesberg, at eerst in het hôtel *Blinsner* en ging toen naar een naburig bosch, waar hij een' boom zocht, die eenigzins de gedaante van een kruis had. Vervolgens zette hij zich tegen dien boom, en nagelde eerst zijne voeten en daarna de linkerhand. Vooraf echter had hij in de regterzijde van den boom een' nagel geslagen en dien met de vijl scherp gemaakt. Voeten en linkerhand alzoo genageld hebbende, sloeg hij met kracht de regterhand in den nagel, doch miste nog al eens, immers de hand was sterk beschadigd. Of nu de pijn hem om hulp deed roepen, dan wel of er toevallig menschen in zijne nabijheid kwamen, dat is onzeker, — genoeg, hij werd gevonden, in zwijm, en daar men geen werktuig had, om de nagels voorzigtig genoeg uit te trekken, hieuw men den boom om en bragt den dweepzieken persoon naar Godesberg en verder per schuit naar Bonn. Zijn leven is niet meer in gevaar.

De schijver dezer historie verzekert, dat zij in alles waarheid bevat.

— In Zweden is het verbod uitgevaardigd tegen den invoer van hoornvee uit de hertogdommen Sleeswijk en Holstein, wegens het uitbreken der longziekte onder het vee aldaar.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 22 Augustus.

Er is hier ter stede een tijdbal opgerigt, welke den tijd van Greenwich zal aantoonen, door middel van den electrischen telegraaf. Bij nacht is de tijdbal verlicht. Men acht dit eene even eenvoudige, als belangrijke verbetering tot regeling van den tijd.

— Eerlang zal men ook uit grof geschut met spitskogels schieten. In het arsenaal van Woolwich is dezer dagen een mortier gegoten en geboord, wegende 114 centenaars, waarmede aan de kust van Shonburyness proeven genomen zullen worden.

— Ten gevolge van eene bij het Londensche tolkantoor ontvangen geheime mededeeling uit Antwerpen, is, zoodra het vorstelijk gezin op het eiland Wight was ontscheept, een streng onderzoek ingesteld aan boord van al de schepen, die tot het Koninkl. eskader hebben gehoord, het stoomjagt *Victoria and Albert* niet uitgezonderd, en zijn aanzienlijke hoeveelheden tabak, welke men dacht binnen te smokkelen, in beslag genomen.

— Op grond der jongste tijdingen uit Australië zegt de *Times*, dat de goudproductie aldaar, wanneer zij op den tegenwoordigen voet voortduurt, in één jaar tot elf millioen ponden sterling zal opleveren.

— Te New-York overleed dezer dagen een rijk planter, *Delabitscher* (*de la Bidojère*), afstammende van eene oude Fransche familie. Hij was als jongeling tijdens de revolutie de guillotine ontvlugt, handelsbediende geworden, op eene plantage gekomen, en had de eenige dochter van den niet rijken eigenaar gehuwd. Hij had vervolgens het goed echter zoo uit weten te breiden en rentegevend gemaakt, dat hij weldra voor een' der rijksten in Louisiana werd gehouden. Thans blijkt zijn enorm vermogen, bij de verdeeling zijner nalatenschap. Hij bezat 31 plantages, in de nabijheid van den Missisippi, die gemiddeld aan koffij en suiker 50,000 doll. rendeerden; 12 stoombooten op gemelde rivier, 3 op den Oceaan en 34 groote koopvaardijschepen, een kapitaalwaarde vertegenwoordigende van anderhalf millioen dollars, rentende, matig berekend, 150,000 doll. Vervolgens bezat hij een kapitaal van 5 millioen dollars, rentende 250,000, in spoorweg- en stoomboot-maatschappij-aandeelen; aandeel in zeven vennootschappen te Londen, Parijs, Bordeaux, Lissabon, Cadix, Napels en Konstantinopel, gezamentlijk opleverende een inkomen van 560,000 doll. Hij had aan baar vermogen in de Engelsche bank 7 mill. d., alles te zamen uitmakende eene rente van 2,650,000 d. (*f* 6 635,000.) Behalve dit vermogen in geld laat hij nog huizen, meubelen, eene rijke kunstverzameling en eene prachtige bibliotheek na.

Er zijn slechts drie vrouwelijke erfgenamen voor dit kolossaal vermogen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 22 Augustus.

Het *Bulletin des Lois* behelst een dekreet, waarbij aan 75 militairen nonactiviteits-geld wordt toegekend. Aan 't hoofd van dat getal staan *Changarnier* en *Bedeau*. *De Lamoricière* en *Leflô* mist men. *Bedeau* heeft ruim 31 jaren dienst en 24 campagnes, dus te zamen 55 jaren. Hij is 55 jaren oud. *Changarnier* heeft 37 jaren dienst, 23 campagnes; dus 60 jaren dienst. Hij is 48 jaren oud. *De Lamoricière* heeft 29 jaren dienst en 36 campagnes, dus 65 dienstjaren. *Changarnier* erlangt 6000 francs wachtgeld.

— De kiezers zijn tegen den 26sten September in de 3de en 4de distrikten opgeroepen, ten einde twee volksvertegenwoordigers te kiezen ter vervanging van de heeren *Cavaignac* en *Carnot*, die indertijd hun ontslag indienden.

— De eere-quadrille op het bal der *dames* van de hallen was zamengesteld als volgt: de minister van binnenlandsche zaken met mad. *Clement*, groenteekoopster; de generaal *Magnan* met mad. *Ambosten*, fruitverkoopster; de heer *Romieu* met mad *Daniel*, boterverkoopster; de heer *Piétri* met mademois. *Glaize*, paddestoelenverkoopster; de heer *Th de Montour*, kabinetschef, met mlle *Marie Jemmaire*, haringverkoopster; de heer *Collet-Meyret* met mlle *Bessin*, zoutevischverkoopster; de fregatkapitein *de Montour*, adjudant van den minister van marine, met mlle *Brisemoutier*, oude kleerkoopster; de fregatkapitein *de Lostic*, adjudant van den minister van marine, met mlle *Prosper*, pensverkoopster; de heer *Génet*, van binnenlandsche zaken, met mlle *Normer*, oesterverkoopster; de heer *de Najac*, van schoone kunsten, met mlle *Célestine France*, boterverkoopster; de heer *de Lagneau* met mad. *Huguet*.

En tot *vis-a-vis: Lepage*, eerste sjouwer in de boterhal, met mevr. de gravin *de Persigny*; *Waïr*, eerste sjouwer aan den afslag van vleesch, met mevr. *Th. Ducos*; *Arnoult*, eerste sjouwer aan de boterhal, met mevr. *Drouyn de Lhuis*; *Lepage*, sjouwer in de oesterhal, met mevr. de gravin *d'Ornano*; *Delehaye*, sjouwer in de boterhal, met mevr. [illegible]; *Joly*, sjouwer in de groentenhal, met mejufvr. *Magnan*; *Barthelemy*, sjouwer aan de vischmarkt, met mevr. *de Ladoucette*; *Daniel*, sjouwer bij den afslag van visch, met mevr. *de Cornemuse*; *Manchin*, sjouwer in de oesterhal, met mejufvr. *de Cornemuse*; *Engerron*, hulpsjouwer bij den afslag van visch, met mevr. *Restchmenn*, en *Riout*, sjouwer aan de boterhal, met mevr. *Levasseur*.

— Men heeft berekend, dat de som, welke voor het feest van den 15den Aug. verspild is, in het geheel zeer aanzienlijk is en niet minder dan 7 millioen fr. bedraagt. Alleen het Halbal moet ruim 1,800,000 fr. gekost hebben.

— Van eene doorgaans goed onderrigte zijde wordt medegedeeld, dat over het algemeen de arbeidende klasse dezer hoofdstad tevreden is met haar lot, en blijkbaar de toekomst met vertrouwen te gemoet gaat. Van dien kant wordt tevens aangemerkt, dat tot die tevredenheid en dat vertrouwen allezins grond aanwezig is, en men slechts het oog behoeft te vestigen op de allerwegen in aanbouw zijnde huizen. Men herinnert zich geen tijdperk, in 't welk zoo veel werd gebouwd, als tegenwoordig. Behalve zeer belangrijke werken, welke op last van den staat en van het stedelijk bestuur worden uitgevoerd, als de voltooijing van den Louvre, de verbreeding en verlenging van de straat Rivoli, en wat des meer zij, — hebben de bezitters van kapitalen zich ijverig toegelegd op het beleggen van hun geld in ondernemingen voor het bouwen van woonhuizen.

Overal wordt thans gebouwd, en al de gronden, die sedert 1848 te vergeefs ten verkoop werden aangeboden, zijn in de laatst verloopen maanden tegen betrekkelijk hooge prijzen aan den man gebragt, en onverwijld aangewend tot het plaatsen van woningen. Duizenden arbeiders vinden dagelijks daardoor werk in overvloed.

Niet minder belangrijk zijn de werken, die thans in de departementen worden ondernomen.

Indien het uitblijven van alle staatkundig twistgeschrijf een land gelukkig moet maken, zijn de Franschen thans het gelukkigste volk van Europa. Het is niet mogelijk zich dagbladen voor te stellen, die meer van alle belang ontbloot zijn, dan de Parijsche. Zij houden zich driftig over Chili en Californië bezig; beraadslagen over de ministeriële wijzigingen in Turkije en Egypte; maar van Frankrijk zelf geen enkel woord.

— Het spreken over het herstel des keizerrijks begint weer aan te wakkeren, welligt ten gevolge van de besluiten der arrondissementsraden. Men verzekert thans, dat men van hoogerhand besloten heeft, den ruimen teugel te vieren aan al wat ter gunste van het keizerrijk gedaan wordt; een en ander schijnt men eerst te keer te hebben willen gaan. Over dit besluit behoeft men zich juist niet veel te verwonderen. Men ziet dus een' waren stortvloed van wenschen, door de algemeene raden te uiten, te gemoet. Hunne zittingen zullen morgen een' aanvang nemen, en als een eerste gevolg van de verwachte wenschen, ziet men een senaatsbesluit te gemoet, dat aan den republikeinschen regeringsvorm een einde zal maken, zoo men al kan aannemen, dat de republiek thans nog werkelijk bestaat, iets dat zoo zeker niet is. Een nieuw blad, getiteld: *le Drapeau Français*, en geredigeerd door voormalige leden van de vroegere December-comités, zal uitsluitend gewijd zijn aan het met kracht ondersteunen der imperialistische beweging.

— Toen onlangs bij de hevige zomerhitte vele gevallen van hondsdolheid voorkwamen, zijn allerwege in Frankrijk door de overheid maatregelen genomen tegen de losloopende honden. Men leest thans in de Parijssche bladen eene omstandige opgave, volgens welke ten gevolge dier maatregelen te Parijs en in de departementen nagenoeg tweehonderd duizend honden zouden omgekomen zijn. Het aantal honden in Frankrijk is, volgens die opgave, thans nog meer dan vier millioen.

— De heer *A. Cohen*, een bekend geleerde in de Oostersche taal- en letterkunde, heeft aan het comité van het Israëlietisch consistorie, waarvan hij lid is, 10,000 fr. geschonken, om daarvan kleine sommen te leenen aan personen, die zich daardoor zouden kunnen helpen, zonder toevlugt tot de openbare liefdadigheid te nemen.

Van den 23sten. In der tijd is verzekerd, dat de Prins-Voorzitter het bal der Dames de la Halle niet heeft bijgewoond, omdat de politie eene tegen het Hoofd van den Staat gesmeede zamenspanning op het spoor was gekomen. Men heeft weinig of geen geloof geslagen aan dit gerucht. Thans verneemt men, dat in den avond van het bal 30 à 35 verdachte personen, bij het daarvoor ingerigte gebouw, in verzekerde bewaring zijn gesteld. Tot dus ver heeft men niets naders van deze zaak vernomen, en uit dien hoofde gelooft men dat de gevangenen reeds weder op vrije voeten zijn gesteld en de zaak van weinig of geen belang is geweest.

BELGIE.

BRUSSEL, 22 Augustus.

Heden verklaart ook de *Indépendance*, dat gisteren te Parijs in eene laatste bijeenkomst van Belgische en Fransche gevolmagtigden, de schikking onderteekend is.

Het traktaat van 1845, dat niet vernieuwd wordt, is daarbij geheel als vernietigd beschouwd, en de tegenwoordige overeenkomst heiligt het beginsel van de opheffing van den nadruk, en geeft daarentegen aan België eenige voordeelen, waarover het, zoo men hoopt, zeer tevreden zal zijn. Belgische boeken betalen o.a. een veel verminderd regt bij hunnen invoer in Frankrijk.

Een lid der Belgische legatie te Parijs, de heer *David*, is heden met de geteekende akte te Brussel aangekomen.

— Eergisteren avond is maarschalk *Haynau* hier op het Vauxhal verschenen. Spoedig was hij het voorwerp van aller nieuwsgierigheid. Bij die nieuwsgierigheid voegde zich evenwel eenige kwaadwilligheid; men hoorde fluiten en geroep, dat, ofschoon nog onzeker, voor erger dêed vreezen. Generaal *Chazal*, in de zaal aanwezig, ging met opzet den maarschalk aanspreken, om alzoo den vreemdeling te dekken of voor meerdere beleedigingen te vrijwaren Doch het geroep: *buiten de deur met hem!* werd levendiger; de politie moest tusschen beide komen en enkele personen in hechtenis nemen. — In het koffijhuis der *Mille Colonnes* moeten den maarschalk ook beleedigingen zijn aangedaan.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 22 Augustus.

Bij besluit van den 16den dezer worden met den 1sten Sept. aanstaande zes en adelborsten voor de marine bij de Kon. milit. akademie te Breda, benoemd tot adelborsten der 1ste kl. bij de Kon. Nederl. marine, waaronder *D. G. E. R* baron *van Welderen Rengers*, *J. J. Koster* en *R. Star Busmann.*

— Het *Weekblad van het Regt* berigt verzocht te zijn, om mede te deelen, dat het door het *Handelsblad* verspreide gerucht, als zoude de minister van justitie bereids een voltooid ontwerp van wet op de regterlijke organisatie aan den raad van state hebben ingediend, van allen grond is ontbloot.

— Voor de loterij van kunstwerken, behoorende tot de *Kunstkronijk*, zijn dit jaar door den ondernemer, den heer *K. Fuhri*, te 's Gravenhage, aangekocht *honderd* schilderijen in olieverw van voorname Nederlandsche meesters.

— Men verzekert, dat de generaal-majoor jhr. *Serraris*, die de feesten van den 15den Augustus en overige dagen te Parijs heeft bijgewoond, door den Prins-President tot officier van het Legioen van Eer zoude bevorderd zijn.

— Reeds is gemeld, dat de Alg. Synode der Nederl. Herv. Kerk in hare zitting van den 7den Augustus j.l. besloten heeft, om, naar aanleiding van het op den 6den April j.l. door de Nederd. Herv. Gemeenten in de kolonie der Kaap de Goede

Hoop gevierde tweede eeuwfeest van de komst der Hollanders en van de eerste invoering des Christendoms aldaar, een broederlijk schrijven aan het bestuur van de genoemde, door zoo vele dierbare banden en herinneringen aan haar oud moederland gehechte gemeenten te rigten. — In dat schrijven, hetwelk thans door de *Kerkelijke Cour.* wordt medegedeeld, komt o. a. het volgende voor:

„Het waren onze voorouders, die, nadat bij den Westfaalschen vrede het Protestantsche Nederland, door Europa als een vrije en onafhankelijke Staat was erkend, het eerst den voet aan den Zuidhoek van Afrika zetteden, in steeds aangroeiend getal hun verblijf er vestigden, te gelijk met den schat van het zuivere Woord Gods, maatschappelijke en burgerlijke beschaving er bragten, geordende Leeraars en onderwijzers der jeugd er bij menigte henen zonden, gebouwen ter gemeenschappelijke aanbidding des Allerhoogsten er stichtten, door Christen-zendelingen er ook den Kaffer en Hottentot voor den eenigen Zaligmaker poogden te winnen, en, langs allerlei wegen, er de dierbare zegeningen van het Evangelie in harten en huizen verspreidden. En die arbeid der liefde van het godsdienstige voorgeslacht heeft zijnen aangenamen loon niet gemist.

Als eene dierbare dochter was de Kaapsche Nederduitsche Hervormde Kerk steeds ten naauwste aan die van het afgelegene Holland gehecht. En ook nadat de politieke opperheerschappij van het oude moederland over de Kaap de Goede Hoop reeds gedurende de helft eener eeuw door de Engelschen is vervangen, houdt die gehechtheid onwankelbaar stand. *Dat* getuigt de voorkeur, welke de Kaapsche Hervormde Gemeenten, voor de opleiding harer toekomstige herders, nog altijd aan de Hoogescholen in Nederland schenken. *Dat* getuigen de talrijke aanvragen om geordende Leeraars en Onderwijzers der jeugd, die zij, vooral in de laatste jaren tot ons vaderland rigtten. *Dat* getuigen de gaven der liefde, waarmede zij zoowel bij groote volksrampen hare geloofsgenooten in het moederland meer dan eens in den nood te gemoet kwamen, als de heilige zaak der verbreiding van het woord en het Koningrijk Gods zoo menig jaar in ons midden ondersteunden. *Dat* getuigt het gulle en gastvrije, ja bijna feestelijke onthaal, 't welk de christelijke broeder en zuster uit Nederland, tot op dezen tijd, schier in elke woning onder haar vindt. *Dat* getuigt de voorliefde, waarmede zij, zoo wel in het huiselijke en maatschappelijke leven, als bij hare openbare Godsdienstoefeningen, nog altijd Hollands taal en zeden bejegenen. *Dat* getuigen, om niet meerder te noemen, de voorbiddingen, welke in het bijzonder ook voor hare oude moederkerk steeds bij zóó menige gelegenheid in haar midden geschieden. Hoe zouden wij, hoe zouden de Hervormde Christenen in Nederland dan anders kunnen, dan op ulieden, Zeer Eerw. Broeders! en op de Zuid-Afrikaansche Hervormde Kerk wederkeerig eene duurzame, eene innige betrekking gevoelen? Hoe anders, dan in bijzondere en warme liefde, aan u en uwe Gemeenten kunnen gedenken?"

Van den 24sten. Volgens alhier in omloop zijnde geruchten, is Z. M. de Koning eerlang een bezoek geven aan de provinciën Gelderland en Utrecht.

— Naar wij vernemen, is de heer *Thorbecke* op zijne reize door Zeeland ongesteld geworden, zoodat Z. Exc. verhinderd wordt zijnen togt voort te zetten.

ARNHEM, 23 Augustus.

Het getal personen, welke van den 16den tot den 22sten Augustus 1852 de tentoonstelling alhier bezocht hebben, is als volgt: den 16den Aug. 1436, 17den 1435, 18den 850, 19den 1342, 20sten 1606, 21sten 488, 22sten 2685; te zamen 9842 personen. Bedrag van de vorige opgave 38727. Totaal 48569 personen.

Men verneemt, dat de commissie voor de tentoonstelling alhier besloten heeft, dezelve open te laten tot en met Zondag den 5den Sept. e.k.

ASSEN, 24 Augustus.

In de laatst gehoudene vergadering van het genootschap ter bevordering van den landbouw in dit gewest is besloten, het beschermheerschap over het genootschap aan Z. M. den Koning op te dragen, en de redactie van het daartoe strekkend verzoekschrift aan het hoofdbestuur over te laten.

— Naar wij vernemen, zijn de Gedeputeerde Staten in de onderscheidene provinciën aangeschreven, om het gevoelen der kamers van koophandel in te winnen omtrent het invoeren eener zoogenoemde winkel-el van 7 palmen.

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Woensdag den 25sten Augustus.

Aanwezig: de heeren v. IMHOFF, LOHMAN, DOORNBOSCH, v. HEIJNINGEN BOSCH, v. HOUTEN, SLOT, v. CALCAR, UPMEIJER, CREMERS, DE SITTER, DOMMERING, ROELFSEMA, MULDER, DE LA FAILLE, TRIP, OUDEMAN, SWAAGMAN en MEIJER.

Aan de orde worden gesteld de volgende punten:

1) *Voorstel van burg. en weth. omtrent de afschaffing der belasting op schapen, lammeren, varkens en speenvarkens.* De voorzitter zegt, dat bij art. 1 van de wet van den 28sten Augustus 1852 (*Staatsblad* no. 96) de accijns op genoemd geslagt, vastgesteld bij art. 1 van de wet van den 22sten Augustus 1822 (*Staatsblad* no. 31) is afgeschaft en dat die afschaffing in werking komt op den 1sten November a.s. Daar nu de stedelijke belasting op dit middel wordt geheven bij wijze van opcenten op de rijks-belasting, zoo is het gevolg, dat door het vervallen van den rijks-accijns ook de gemeentebelasting zal moeten vervallen en althans niet in stand kan worden gehouden dan door het maken van nieuwe verordeningen, die echter niet zouden strooken met den geest der gemeentewet, blijkbaar o.a. in art. 249 en 291 dier wet. Daarom hebben burg. en weth. een concept-besluit opgemaakt, waarbij, onder goedkeuring des Konings, is bepaald, dat van af den 1sten Nov. a.s. geene plaatselijke belasting op schapen, lammeren, varkens en speenvarkens meer binnen deze gemeente zal worden geheven. — De voorzitter stelt voor dit concept-besluit te arresteren. — De heer CREMERS geeft, om het belang der zaak, in overweging of het niet beter is, dat stuk eenige dagen ter visie te leggen van de leden. — De heer DOMMERING ondersteunt dit voorstel, waarmede zich ook de overige leden vereenigen, zoodat dien ten gevolge besloten wordt tot het ter visie leggen der stukken op de secretarij.

2) *Missive van Ged. Staten van den 15den Augustus l.l., berigtende, dat zij afstand doen van alle aanspraak op de benoeming van klokkenluider van het trekschuitenveer naar Delfzijl en Winschoten.* — Het gevolg hiervan zou zijn, dat, als de stad van oordeel is, dat die betrekking moet behouden blijven, zij dan, behalve voor het tractement van den klokkenluider, ook nog zou moeten zorgen voor vrije woning. Daarom hebben burg. en weth. een concept-besluit opgemaakt, waarbij wordt bepaald, 1) dat met den 1sten November a.s. de betrekking van klokkenluider voor het Winschoterveer en bijveren zal ophouden, 2) dat de pachters van het contingent der veren zullen zijn ontheven van hunne verpligting om over de maanden November en December het tractement van den klokkenluider te betalen, en 3) dat de schuiten van het Winschoterveer voortaan zullen afvaren met den laatsten klokslag van Martini-toren. — Dit concept-besluit wordt door den raad gearresteerd.

3) *Voorstel van burg. en weth. om door eene commissie uit den raad een onderzoek te doen instellen naar de doelmatigheid van de afschaffing der broodzetting.* — De voorzitter deelt mede, dat reeds in het vorige jaar door burg. en weth. een onderzoek daarnaar is ingesteld, dat echter later adressen zijn ingekomen van bakkers tegen die afschaffing. Burg. en weth. stellen daarom voor eene commissie te benoemen tot onderzoek dezer zaak en de beantwoording der vraag: of het geraden is de broodzetting in deze gemeente af te schaffen? en zoo ja, welke maatregelen in het belang der ingezetenen bij deze afschaffing kunnen genomen worden? — Daar niemand zich hiertegen verklaart, worden door den voorzitter tot leden dier commissie benoemd, de heer burgemeester en de heeren CREMERS, DE SITTER, DOMMERING en MEIJER.

4) *Mededeeling van den voorzitter, dat er een rekest met bijlagen is ingekomen van de eigenaren der loodwitfabrijk,* houdende verzoek, dat de stedelijke gasfabrijk niet gevestigd worde in de nabijheid van hunne loodwitfabrijk. — Op voorstel van den voorzitter worden deze stukken ter secretarij nedergelegd bij die, welke reeds ter secretarij liggen, ter visie van de leden.

Hierop zegt de voorzitter, dat door burgemeester en wethouders in handen eener commissie is gesteld het doen van een regterlijk onderzoek betrekkelijk eene procedure van de stad, welke commissie gereed is rapport uit te brengen. — Na de voorlezing der korte notulen worden de deuren gesloten, om in eene zitting met gesloten deuren die zaak te behandelen.

GRONINGEN, 26 Augustus.

Men verneemt met groot genoegen, dat Zijne Majesteit de Koning een nieuw bewijs van zijne hooge belangstelling in den wetenschappelijken landbouw gegeven heeft, door aan de *Landhuishoudkundige School* te Groningen het aanzienlijk geschenk van *f* 1200, ten nutte dezer inrigting te geven; terwijl het Zijner Majesteits voornemen is, later *drie* leerlingen aan te wijzen uit de kweekelingen van 's Konings school te *Apeldoorn*, om voor Hoogstdeszelfs rekening aan de Landhuishoudkundige School te Groningen verder te worden opgeleid. — Waar zoodanige daadzaken spreken, zijn geene woorden noodig, om het gewigt en de kracht dezer handelwijze in het volle licht te stellen.

— Bij de opneming der stemmen te *Onderdendam*, op den 24sten Augustus, voor één lid in de Provinciale Staten, ter vervanging van het lid K. K. DE WAARD, overleden, bleek dat er 499 stembriefjes waren ingeleverd, als van de gemeenten

Aduard	38	stembriefjes,	Leens	41	stembriefjes,
Baflo	16	„	Marum	18	„
Bedum	25	„	Middelstum	23	„
Eenrum	15	„	Oldehove	21	„
Ezinghe	27	„	Oldekerk	18	„
Grootegast	25	„	Ulrum	39	„
Grijpskerk	26	„	Usquert	18	„
Kantens	20	„	Warffum	16	„
Kloosterburen	21	„	Winsum	25	„
Leek	42	„	Zuidhorn	25	„

te zamen 499 briefjes,

waarvan een in blanco en een van onwaarde bevonden werd. — De heeren mr. H. P. WICHERS, te Leek, had 228 stemmen; jonkh. R. DE MAREES VAN SWINDEREN, te Ezinghe, 148 stemmen; mr. M. DE MUINCK, te Grijpskerk, 19 stemmen; CORNELIS G. REINDERS, te Warffum, 15 stemmen; Z. G. ALDERSHOF, te Onderdendam, 14 stemmen; mr. M. SICHTERMAN VAN DE BRAKE, 13 stemmen; J. S. BRUINS, te Baflo, 8 stemmen; H. W. WILLEMSEN, te Warffum, en mr. W. WOLTERS, te Ulrum, ieder 7 stemmen; J. J. TONKENS, te den Ham, 4 stemmen, zijnde de overige stemmen over twintig personen verdeeld. Er zal alzoo eene herstemming tusschen de twee eerstgenoemde heeren moeten plaats vinden, welke bepaald is op Maandag den 6den September a.s.

— Buiten het Kleinepoortje alhier had gisteren avond een droevig ongeluk plaats. KLAAS MEIJER, ruim 30 jaren oud, en wonende in den Pluimersgang, ongeveer te half zeven voor de werkplaats van den molenmaker J. DE HAAN aldaar bezig zijnde om boomen van daar in het water te brengen, had het ongeluk met de beenen tusschen het hout te blijven zitten en zoodoende achter over te storten, waardoor hij eene belangrijke wonde aan het hoofd bekwam, maar doordien alsnu een volgende boom op den val stond, stortte ook deze naar beneden, en trof hem zoo vreeselijk, dat hij in een paar minuten tijds was overleden.

— Bij besluit van Ged. Staten van den 19den Augustus l.l. zijn de gemeentebesturen in deze provincie verzocht, om de besturen van wees- en godshuizen in hunne gemeenten opmerkzaam te maken, dat sedert 1850 is opgerigt een instructie-batalj., ter opleiding van jongelieden tot korporaals en van korp. tot onderoffic. der infanterie, zoowel voor het leger hier te lande als dat in Oost-Indië; dat tot dusver een bijzondere lust is waargenomen, om bij dit bataljon in dienst te worden gesteld, en dat het welligt voor jongelingen, in de wees- en andere godshuizen verpleegd wordende, eene wenschelijke zaak zoude zijn, om van die gelegenheid gebruik te maken, ten einde eene goede maatschappelijke betrekking te erlangen.

De vereischten voor de aanneming zijn in den regel: ouderdom tusschen 16 en 18 jaren; een gezond ligchaamsgestel; bedrevenheid in het lezen, schrijven en de vier hoofdregels der rekenkunde; terwijl de verbindtenis wordt aangegaan voor den tijd van tien jaren, met overlegging van de gewone voor het aangaan van een militair engagement gevorderde bescheiden bij den kommandant van het instructie-bataljon te Kampen, aan welken de admissie bepaaldelijk is overgelaten.

(*Prov. Blad* no. 117.)

— Aan de gemeentebesturen in deze provincie is bij besluit van Ged. Staten van den 19den Augustus j.l. mededeeling gedaan van de door hen vastgestelde, door Z. M. den Koning goedgekeurde voorschriften omtrent de inrigting der begrootingen van de plaatselijke inkomsten en uitgaven, met de daarbij behoorende modelbegrooting. In de circulaire van Ged. Staten, geleidende het vereischte materiëel ter opmaking van de begrooting der plaatselijke inkomsten en uitgaven van de gemeenten over 1853, wordt de bedoeling te kennen gegeven, dat de begrooting over 1853 naar die voorschriften worde ingerigt; tevens worden burgemeester en wethouders daarop indachtig gemaakt, dat bij hunne voordragt, wat de uitgaven aangaat, inkomstig geene af- en overschrijving van den eenen post van uitgave op den anderen kan plaats hebben, maar dat alle afschrijving moet geschieden van het fonds voor *onvoorziene uitgaven.* Ook worden daarbij nog eenige wenken en inlichtingen medegedeeld ten aanzien van de inrigting der begrooting over 1853 en de daarbij te voegen memorie van toelichting, met voorschrift dat daarin geene verwijzing meer behoort plaats te vinden naar inlichtingen, bij vroegere memoriën gegeven, zoo als meermalen geschiedde.

(*Prov. Blad* no. 118 en 119.)

— Voor eenige maanden hebben wij medegedeeld, dat door het synagogaal ressort van Groningen de aanvankelijke stappen waren gedaan, noodig om te voorzien in de hier bestaande vacature van opperrabbijn voor deze stad en provincie. Wij zijn van goederhand onderrigt, dat sedert dien tijd, op eene deswege gedane oproeping, *achttien* geestelijken uit verschillende gedeelten van Duitschland zich hebben aangemeld, om bij het vervullen der vacature in aanmerking te komen. Van die 18 sollicitanten hebben zich, na daartoe door de kiesvergadering ad hoc uitgenoodigd te zijn, hier achtervolgens doen hooren de heeren LOEWENSTAMM, rabbijn te Fraustadt (in Posen), dr. ETTLINGER, rabbijn te Manheim (in Baden), en dr. ROSENBERG, distriktsrabbijn te Fulda (in Keur-Hessen). — Naar men verneemt, moeten al deze 3 kandidaten, de een meer, de ander minder, zeer verdienstelijke geestelijken zijn, maar moeten allen, die in de gelegenheid waren de zaken en personen van nabij en naauwkeurig te kunnen onderzoeken en leeren kennen, het geheel eens zijn, dat de laatste der drie heeren verreweg meer aanspraken kan doen gelden op het bekleeden van de gewigtige betrekking van opperrabbijn in dit ressort, dan de beide andere heeren. — Naar men ons verder mededeelt, zou de verkiezing van den opperrabbijn wel reeds spoedig plaats hebben, en hoopt men algemeen zeer dat dr. ROSENBERG, die evenzeer door wetenschappelijkheid en humaniteit uitmunt, als hij zich onderscheidt door strenge godsdienstigheid, aan het hoofd van dit ressort en deze gemeente moge worden gesteld, tot heil van de goede zaak, die noode langer een waardig geestelijk opperhoofd kan ontberen.

(Met genoegen kan men hierbij vermelden, dat bij gelegenheid van het verblijf des heeren dr. ROSENBERG alhier, z.w.e. — die zich als groote voorstander heeft doen kennen van alles, wat onderwijs en kennis bevorderlijk is — Maandag l.l. ook een bezoek heeft gebragt aan de Isr. armenschool alhier, en alstoen in tegenwoordigheid van de Godsd. schoolcommissie en het kerkbestuur, naauwkeurig heeft nagegaan, hoe de verdienstelijke hoofdonderwijzer dier school, de heer S. J. VAN RONKEL, steeds voortgaat met het geven van een onderwijs, dat teregt algemeen als hoogst loffelijk bekend is. Ook dit schoolbezoek heeft gestrekt om den goeden dunk ten aanzien van den heer ROSENBERG nog te versterken.)

— Wij vernemen, dat, indien het weder gunstig blijft, de geannonceerde harddraverijen, welke alhier op den 28sten en 30sten aanstaande staan gehouden te worden, zullen plaats hebben op den zoogenoemden *Klei-* of *Korreweg*, buiten de Ebbingepoort, uit hoofde deze plaats voor zulk eene gelegenheid als de geschiktste om deze stad gelegen, wordt geacht. Doch indien het weder ongunstig mogt worden, zullen deze volksvermaken plaats hebben buiten de Steentilpoort, op den trekweg aldaar.

— Wij worden verzocht de aandacht van het feestvierend publiek op de representatie te vestigen, welke op den avond van den 28sten dezer in den schouwburg alhier zal gegeven worden; zij, die deze voorstelling ter opluistering van het te vieren feest zullen geven, hebben zulks vele jaren op dien dag gedaan, zijn stadgenooten, en verdienen dus wel ter tegemoetkoming voor hunne moeite en kosten, met een talrijk bezoek begunstigd te worden.

— Door de kiezers der gemeente *Beerta* werden gisteren benoemd tot leden van den raad, in plaats van de heeren H. R. ONNES en S. K. SIJPKENS, te N. Beerta, die hun ontslag hadden genomen, de heeren J. H. KUIPER en B. L. BOELEMA, beide te Nieuw Beerta; van de 160 kiezers namen slechts 36 aan de verkiezing deel.

— Uit *Uithuizen* meldt men, d.d. 24sten Augustus: „De raad dezer gemeente heeft in zijne zitting van den 23sten bepaald, dat nog zoo mogelijk in het loopende jaar, een gedeelte van den weg, strekkende van hier naar Uithuizermeeden en wel tot aan het zoogenoemde huisje van BONTHUIS zal worden begrind. De raad verbindt zich echter tevens om, zoodra Uithuizermeeden wil aansluiten, ook het overige gedeelte eveneens te zullen begrinden, mits onder billijke verdeeling van de tolgelden tusschen beide gemeenten. Dit besluit, dat den raad van Uithuizen tot eere verstrekt, daar het in eene dringende behoefte der eigene gemeente voorziet, en hij tevens zich bereid toont aan de billijke eischen eener naburige te voldoen, logenstraft onzes inziens, ten eenenmale, wat van de zijde van Uithuizermeeden, zoo in adressen als in advertentiën, aan het bestuur onzer gemeente (als of dit Uithuizermeeden moedwillig zou tegenwerken), met zooveel ophef is ten laste geleid. — *Zijt traag in uw oordeel en onderzoekt eer gij spreekt.*"

— Den 22sten Augustus had te *Onstwedde* eene plegtigheid plaats, die veel indruk heeft gemaakt op de ingezetenen dier gemeente en lang in hun geheugen zal bewaard blijven. De w.eerw. heer H. E. GRAVEMEIJER beklom voor de laatste maal den kansel, om van zijne gemeente, waar hij ruim 8 jaren het Evangelie had verkondigd, afscheid te nemen en haar het laatst vaarwel toe te roepen.

Talrijk was de schare, zoo van die als andere gemeenten, welke opgekomen was om deze treffende rede, welke de beminde leeraar naar aanleiding van Openb. 22: 20, 21 uitsprak, aan te hooren. Aandoenlijk was het vooral, toen de spreker zich meer in het bijzonder tot enkele en meerdere leden wendde en dezen zijnen zegen toewenschte. Hij zelf was zeer aangedaan en had meermalen moeite zijne woorden te uiten, terwijl de menigvuldige tranen de stomme tolken waren van het opgekropte gemoed.

In sombere stemming verliet menigeen het kerkgebouw, overtuigd zijnde van het verlies, dat zij in hem lijden als mensch, Christen, herder, helper en leeraar, hetwelk in vele opzigten onherstelbaar te noemen is. Mogt z.eerw. ginds in ruime mate genieten wat hem hier ontbrak!

— Gepasseerde Zondag was een dag, waarop alle ingezetenen der gemeente *Uskwerd* feest vierden en wel omdat het orgel, dat geheel vernieuwd was door den heer VAN OEKELEN werd ingewijd en bespeeld door jonkheer mr. S. W. TRIP, terwijl de predikant W. JANSSONIUS eene schoone leerrede hield over den tekst Ps. 92, vers 1 tot 4. Groot was het getal, van hen die opgekomen waren om deze plegtigheid bij te wonen, zoowel uit deze als uit de nabijgelegen plaatsen, en zeer schoon was het koorgezang van de vrouwen, hetwelk door het orgel met zeer veel juistheid, smaak en bekwaamheid van den bespeler werd geaccompagneerd. Na de plegtigheid verzamelde de menigte zich, om zich nogmaals op den dag te vermaken, die dan ook tot aller genoegen en zonder eenige stoornis ten einde liep.

— Uit *Beerta* schrijft men ons van gisteren: „Slechts hier en daar zijn nog eenige schoven te huis te halen en de oogst is in het Oldambt afgeloopen. — Zag men dezen zomer met angst de rogge, gerst, tarwe en boonen door eene ziekte aangetast, men heeft nu alle reden om dankbaar te zeggen: de Voorzienigheid heeft het wél gemaakt. Ook de aardappelen zijn, hoewel nog niet geheel vrij van de ziekte, beter dan vroeger. De haver is wat ligt uitgevallen."

— Den 21sten Aug. l.l. vierden de onderwijzers van het 6den distrikts dezer provincie te *Wedde* hunne jaarlijksche algemeene vergadering. De weled. heer schoolopziener mr. KONING opende haar met eene eenvoudig schoone rede over de *Eendragt*, welke door de leden van de onderwijzers zangvereeniging telkens met schoone en toepasselijke zangstukken werd afgewisseld. Uit de verschillende gezelschappelijke verslagen bleek de voortdurende ijver en getrouwe pligtsbetrachting van de onderwijzers en kweekelingen; terwijl de gulle en ongeveinsde toon het bewijs leverde, dat ook de Westerwoldsche onderwijzers een wezenlijk belang stellen op vooruitgang in zedelijkheid en beschaving.

— JOHANNES ENGELS OORTHUIS, van wien reeds vroeger melding is gemaakt, dat hij met zijn 10 cents mesje achter zijns meesters koeijen een ploeg, een wipkar en een wentelblok zeer kunstig had vervaardigd, is voor eenige dagen met de heeren SCHOLTENS en VAN CALCAR, die zich zijn lot hebben aangetrokken, uit *Onstwedde* naar *Groningen* vertrokken, om het herdersleven met de school te verwisselen. Volgens zeggen van genoemde heeren, zou hij nog eerst een 4tal jaren geregeld ter schole gaan, om zich verstandelijk en zedelijk te ontwikkelen en te vormen, waarna hij tot eene of andere betrekking zou worden opgeleid. In den afgeloopen winter heeft de heer burgemeester van *Onstwedde* hem reeds alle dagen driemaal ter school gezonden, om de vermogens van dit knaapje te ontwikkelen. Wij prijzen het edele doel, dat deze heeren met dit jongsken beoogen en hopen tevens, dat hij zich in allen deele de achting waardig maakt van zijne weldoeners.

(*N. R. Ct.*)

— Te *Loppersum* heeft den 21sten Augustus een veel belovend jongeling, de zoon van den burgemeester aldaar, op eene zeer noodlottige wijze den dood gevonden. Een voer koren van het land naar huis rijdende, had hij het ongeluk van den wagen te vallen, die daarop over hem heen rolde, ten gevolge waarvan hij, vreeselijk verminkt, weinige oogenblikken daarna den geest gaf.

— Den 21sten dezer werd te *Mensingeweer* de jaarlijksche hardrijderij met paard en chais gehouden. De prijs, zijnde eene briljante kristallen suikervaas met twaalf zilveren suikerlepeltjes, is behaald door het bruin merriepaard van den heer J. HOMAN, te Niehove, door deszelfs zoon bereden. De eerste premie, bestaande in twee zilveren suikerstrooijers, is behaald door het zwarte ruinpaard van den heer K. DOORNBOS, van Uitwierda, door den eigenaar bereden; terwijl de tweede premie, bestaande in zes zilveren tafelmessen, is toegekend aan het bruin merriepaard van den heer B. BRUINS, te Klein Garnwert, onder Winsum, insgelijks door den eigenaar bereden.

Afgeloopen Dingsdag werd ook te *Veendam* de gewone jaarlijksche harddraverij, benevens eene keuring van schoone paarden gehouden. Heerlijk zomerweder begunstigde deze feestvreugde, die door eene buitengewoon groote menigte toeschouwers werd opgeluisterd. — Tot prijs was uitgeloofd een prachtvol theeservies van zilver en kristal, dat behaald werd door het zwarte merriepaard van den heer mr. M. CLANT BINDERVOET, van Groningen, bereden door den pikeur L. KLAMER, van Niekerk; terwijl de premie, zijnde eene smaakvol bewerkte zilveren tafelschel, ten deel is gevallen aan de zwarte merrie van den heer J. H. B. VAN LOON, van Harlingen, bereden door den pikeur R. REITSMA. — Omtrent de keuring van schoone paarden, die des voormiddags heeft plaats gehad, zijn ons nog geene berigten toegekomen.

Den 25sten werd op *den Ham* een soortgelijke wedstrijd gehouden. De prijs, zijnde een zwart zilveren tabakspot, is behaald door het bruin langst. ruinpaard van den heer H. KLAASSEN BALK, van de Roode Haan, gemeente Warfhuizen; door den eigenaar bereden, terwijl de premie, bestaande in eene briljante zilveren tabaksdoos, ten deel viel aan het zwart langst. merriepaard van den heer R. HOLDINGA, van het Ruigezand, insgelijks door den eigenaar bereden.

Door eene vriendelijke hand is de *Dr. Ct.* in staat gesteld het volgende mede te deelen uit een' brief van den onderwijzer B. F. KLEINENBERG, den 28sten Maart j.l. van hier naar de Kaap de Goede Hoop vertrokken, om daar als onderwijzer werkzaam te zijn: — de brief is gedagteekend: *Kaapstad*, 29sten Junij 1852....

...... Van zeeziekte heb ik niet geweten. Den 9den Mei zijn wij de linie gepasseerd op 19 graden westerlengte. Tusschen de keerkringen hebben we wel degelijk de hitte van de heete luchtstreek ondervonden, doch het was wel te verdragen en op verre na zoo erg niet als ik mij had voorgesteld. De hitte was niet erger dan op het warmst bij u in den zomer. Doch ik wil wel gelooven dat het er veel erger zal kunnen zijn bij eene windstilte, en dit werd ons door den kapitein verzekerd, doch gelukkig hadden wij die niet. Toen wij de linie passeerden, dachten wij Neptunus aan boord te zullen krijgen, om geschoren en gedoopt te worden, doch dit is tot onze groote blijdschap niet bewaarheid geworden, want geen der passagiers was er bijzonder op gesteld; alleen het doopen vond plaats door de matrozen: dit geschiedde zoodra wij 's morgens op het dek verschenen: 2 à 3 emmers water waren voldoende om ons geheel nat te maken, want wij waren zeer dun gekleed. En zoo hadden wij dan het genoegen onder een schaterend gelach naar beneden te gaan en ons van drooge kleederen te voorzien. Vele zeedieren hebben we niet gezien, maar hadden toch het genoegen om nu en dan een

teerma van vliegende visschen te zien, waarvan er eenigen op het dek neervielen. Een' walvisch zagen wij kort bij ons schip, die het water wel 40 à 50 voet in de hoogte spuwde. Op een' anderen keer zagen wij er een' op eenen grooteren afstand. Ook hebben wij het genoegen gehad om een' jongen haai te vangen, die de lengte van 5 voet had en nog maar 3 à 4 weken oud was. Op het schip is het ons geheel niet bevallen. Ons logies was slecht en de bediening niet beter. De kapitein is een zeer goed zeeman, maar voor het overige is hij niet prijzenswaardig. Wij zijn met ons 15 passagiers aan boord geweest. Het was den 7den Junij dat wij het vaste land van Zuid-Afrika in het gezigt kregen en des middags om 4 uur lieten wij de ankers in de Tafelbaai vallen.

"... Des morgens van den anderen dag kwam ons eene boot op zij, die ons aan wal bragt. Hoe vreemd stonden wij te kijken toen wij aan wal stapten, en het aantal zwarten joeg mij onwillekeurig eene rilling over het ligchaam. Doch dit was kortstondig, zij waren allervriendelijkst en spraken vrij goed onze taal. De stad is zeer regelmatig gebouwd, met regte breede straten, doch zindelijkheid vindt men niet zoo als in eene Hollandsche stad. De eerste, dien wij een bezoek bragten, was de predikant SPIJKER, aan wien wij door LAUTS waren gezonden. LAUTS hadden wij ten volle ons vertrouwen geschonken, doch 't bleek nu dat hij het niet verdiende; want wat hij ons gezegd had, bleek onwaarheid te zijn. SPIJKER kende LAUTS niet, en hoe kon SPIJKER hem dan vertrouwen? Dat LAUTS onze papieren had onderteekend, beteekende niets, en had dus door ieder' ander' kunnen geschieden. Een donker tafereel werd door SPIJKER opgehangen en wij gevoelden spijt dat we ons Vaderland hadden verlaten. Doch ook was het SPIJKER, die ons opbeurde en beloofde alles te zullen aanwenden wat in zijn vermogen was, toen hij vernam, dat wij aanbevelingsbrieven hadden aan de voornaamste personen der stad.

Het eerste wat er gedaan moest worden was, dat wij huisvesting kregen, en hierin ontbrak het ons niet aan hulp en medewerking, want onze aanbevelingsbrieven ter plaatse waren. Om te logeren bij anderen, daaraan kon niet gedacht worden; want wij konden niet berekenen hoe lang of we in de stad zouden moeten blijven. ZOER en ik hebben in twee dagen moeten verteren 9 gulden, en toch namen dat dit weinig was en men nergens beter zou slagen. Daarop zijn we in overleg gekomen ZOER, ik en BERGMAN, om een paar kamers te huren en voor onze eigene behoeften te zorgen, dat oneindig veel beter is, zoodat wij tot nu toe heel genoegelijk en pleizierig met elkander leven, tot dat wij geplaatst zullen kunnen worden. En die tijd is niet verre meer af. Drie plaatsen hebben wij reeds waaruit wij kunnen kiezen. Eene is door ons aangenomen met 100 pd sterlings of 1200 gulden. De andere twee 60 à 80 pd. De Mosselbaai met 100 pd., de Piketberg met 60 en Kogmanskloof met 80 pond. Wie naar de Mosselbaai zal gaan is nog onbekend. De andere twee zijn nog niet aangenomen, omdat wij nog wachten op betere. Ze zijn 50 à 60 uren van de stad, dat niet ver is, gerekend naar den afstand, die de plaatsen hier van elkander liggen. Ze rijden hier veel te paard, zoo wel vrouwen als mannen. De wagens beladen met goederen worden door ossen getrokken. Ik heb gezien van 8 tot 20 voor eenen wagen. Ik kan, zoo als de omstandigheden nu zijn, niemand aanraden om zijn Vaderland te verlaten en naar hier over te steken. Is hij in staat de Engelsche taal te onderwijzen en vlug te spreken, dan is er geen bezwaar, mits er op bedacht zijnde, dat hij 2 à 300 gulden in den zak heeft als hij hier aankomt, of hij zal van liefdegaven moeten leven, zoo als.. STROOBOS en PIERIK hebben moeten doen. Het is onvergeeflijk van land dat zij zoo laag hebben gehandeld om de brieven naar Nederland in zulk een gunstig daglicht te plaatsen. Misschien hebben ze zich wel geschaamd om u met de ware toedragt der zaak bekend te maken.

Doch zij moesten er bij gedacht hebben, laat ons toch zorgen dat wij geenen ongelukkig maken door ons schrijven. Doch genoeg hiervan, wij raden niemand aan, om ons te volgen, voor en aleer betere maatregelen worden genomen. Dit is mogelijk dat zal geschieden in Oct., bij de Synode, die hier zal gehouden worden.

(Ingezonden.)

In de *Groninger Courant* van den 20sten dezer komt een ongeteekend stuk voor, onder het opschrift: »Aan de Israëlietische gemeenten van Drenthe," waarin de schrijver met eene bewonderenswaardige *gemoedelijkheid* waarschuwt tegen de overijling in de keuze van eenen opperrabbijn voor hare provincie.

Wij beamen volkomen de beschouwingen des schrijvers omtrent de hooge beteekenis en den grooten invloed van een waardig geestelijk opperhoofd op de ontwikkeling des geestes en de veredeling van het hart. Wij hebben daarvan dagelijks de verblijdende ondervinding. Wij achten ons daarom gelukkig in het bewustzijn het onze bijgedragen te hebben ter verkrijging van een zoodanig geestelijk opperhoofd in de gemeente onzer inwoning; van een' man, dien men slechts behoeft te leeren kennen, om hem achting en genegenheid toe te dragen; — van een' man, die in al de gemeenten van Drenthe, waar men tot nu toe zijn weleerw. herderlijk woord en werken verlangde te hooren en van nabij gade te slaan, de grootste adhaesie mogt ondervinden. Getuigen het de Israël. gemeenten van *Meppel*, *Hoogeveen*, *Koevorden*, *Smilde* en *Dwingelo*, die reeds herhaaldelijk en eenparig der Hooge Regering hare vurige wenschen hebben te kennen gegeven om den weleerw. heer HILLESUM tot opperrabbijn van een te vormen Drentsch ressort benoemd te zien.

Schrijver houde het ons echter ten goede, dat wij minder eenstemmig en gunstig omtrent zijne redenering begonnen te denken, toen hij daarin bepaalde personen, en eene bepaalde gemeente als met den vinger aanwees, en in een ongunstig daglicht plaatste. — Er bestaat toch in geheel Nederland geene andere gemeente, die een' rabbijn bezit, — welken rabbijn zij, in vereeniging met bijna al hare zustergemeenten tot opperrabbijn wenscht verheven te zien, — dan Meppel; geen ander geestelijke, waarop deze gemeenten haar oog gevestigd hebben, dan de weleerw. heer HILLESUM.

Wij willen des schrijvers oogmerk — wien het zedelijk heil der Israëlitiesche gemeenten van Drenthe zoo zeer *schijnt* ter harte te gaan — niet onderzoeken. Zijn zijne bedoelingen *zuiver* en *opregt*, wij zullen het hem dank weten, ofschoon het eenigen argwaan zoude kunnen opwekken, waarom schrijver thans eerst zijne waarschuwende stem laat hooren, nu de bovengenoemde Drenthsche gemeenten hare beslissing in de onderwerpelijke zaak reeds hebben genomen, en aan de Hooge Regering kenbaar gemaakt.

Doch hoe dit zij: indien het des schrijvers oogmerk is, om de Israëlietische gemeenten van Drenthe wantrouwen in te boezemen tegen de handelingen van *Meppel*, indien het in zijn plan ligt om de bevoegdheid van den weleerw. HILLESUM als opperrabbijn verdacht te maken, hij wete dan, dat hij het tegendeel zal uitwerken van hetgeen hij beoogt.

Neen! welken geringen dunk schrijver ook van het doorzigt van Drenthe's Israëlietische ingezetenen schijnt te hebben, hij dwaalt, indien hij meent, dat zij blindelings geloof zullen slaan aan een naamloos couranten-artikel, waarvan de inhoud lijnregt in strijd is met hetgeen hunne oogen zien, hunne ooren hooren. »Waar daden getuigen, zijn woorden overbodig." — Hij dwaalt, indien hij den weleerw. heer HILLESUM *alle aanspraak op het bekleeden van een' provincialen rabbinalen zetel wil ontzeggen;* eene bevoegdheid, zijn weleerw. door het eenig wettig en hoogste geestelijk gezag in Nederland toegekend. — Hij dwaalt, indien hij meent, dat zijn weleerw. in de gemeente zijner vestiging *binnengesmokkeld* werd, daar zijn weleerw. bij een koninklijk besluit tot rabbijn dezer gemeente benoemd is. — Hij dwaalt, indien hij meent, dat deze gemeente zich den waardigen geestelijke heeft *laten geven.* Wij kunnen deze beleedigende beschuldiging voor het kerkbestuur dezer gemeente verre van hetzelve afwerpen; daar de weleerw. heer HILLESUM eerst twee leerredenen in de synagoge alhier gehouden heeft, alvorens hij door het kerkbestuur en twee daartoe door hetzelve benoemde notabelen — waarvan de ondergeteekende de eer had één te zijn — aan Z. M. onzen geëerbiedigden Koning werd voorgedragen.

Doch, al ware het zoo, schrijver neme zich zulks niet te zeer ter harte. Hij houde zich overtuigd, dat met zeer weinige uitzonderingen — waarvoor echter ook bepaalde, en aan de herderlijke verdiensten van den braven HILLESUM niets te kort doende redenen bestaan — alle Israëlietische ingezetenen dezer gemeente zich hartelijk verblijden en innig verheugen met dit geschenk, waarvoor zij den Hoogen Gever steeds erkentelijk zullen zijn. — Het is voorts eene dwaling van hem, indien hij meent, dat de Israëlietische gemeente van Meppel *den last, die in den weleerw. heer* HILLESUM *op hare schouders drukt, door al de gemeenten van Drenthe zullen doen deelen.* Want hij moge de zoo even gegevene verklaring al dan niet voor waar aannemen, in geen geval, hetzij in een materiëel, hetzij in een zedelijk opzigt, kan het voor Meppel voordeelig zijn, dat haar geestelijke tot opperrabbijn van Drenthe benoemd wordt. De heer HILLESUM en de overige Drentsche gemeenten zouden alleen daarbij winnen. Gene door vergrooting van zijn werkkring en verbetering van zijn financiëel bestaan, dezen door het bevredigd zien harer wenschen.

Ten slotte zouden wij nog kunnen vragen, of schrijver zooveel eigenliefde bezit van te gelooven, dat zijne woorden ingang zullen vinden bij de Israëlietische gemeenten van Drenthe, al verbergt hij zich ook achter het masker van anonymiteit? Of hij misschien ook meent dat zij beter doel zullen treffen, wanneer hij zich niet bekend maakt?!

Wij laten de beoordeeling en de beantwoording dezer vragen gerustelijk aan het oordeel van deze gemeenten over. Wij vreezen geenszins, dat door bedoeld artikel hare overtuiging in het minst aan het wankelen zal komen. Wij gevoelen echter te veel eerbied voor de wettige autoriteiten, die den weleerw. heer HILLESUM bevoegd verklaard en benoemd hebben voor de betrekking, die hij thans bekleedt; bevoegd verklaard voor de betrekking van opperrabijn, waartoe wij hopen dat zijn weleerw. eerlang zal benoemd worden, — wij gevoelen te veel achting voor den heer HILLESUM zelven; — wij stellen het ons door genoemde Drenthsche gemeenten geschonken vertrouwen zoowel als hare eigene bemoeijingen en streven — welke ten doel hadden en nog hebben om den weleerw. heer HILLESUM tot haar geestelijk opperhoofd te erlangen, — op te hoogen prijs, dat wij voor dezen, maar waarschijnlijk ook slechts enkelen keer, onze stem zouden verheffen tegen een artikel, waarin wij personen en gemeenten gecompromitteerd achten.

MEPPEL, 22 Augustus 1852. Dr. D. VAN ES.

Correspondentie.

Het berigt uit *Ter Apel* nopens iemand uit *Roswinkel*, behelst personele bijzonderheden, maar geene die voor het algemeen als eenigzins belangrijk kunnen worden geacht.

Kerknieuws.

APELDOORN, 20 Augustus. De weleerw. heeren *Berhout* en *Jungius* verzocht hebbende, voor tweeden leeraar bij de Herv. gemeente alhier niet in aanmerking te komen, zoo is door den minister van eeredienst, namens Z. M., de aanbevelingslijst met de heeren *Briet*, aan de Meern, en *Cortius*, te Oude Niedorp, aangevuld.

OUDEWATER, 23 Augustus. Heden werd uit het vroeger geformeerde zestal, door den breeden kerkeraad der Hervormde gemeente alhier, opgemaakt het volgende drietal: *A. C. van Amerom* te Herwijnen, *A. G. van Anrooij* te Brielsnieuwland en *G. P. Kits van Heiningen* te Rijsoord, en daaruit onmiddellijk tot herder en leeraar beroepen *G. P. Kits van Heiningen* te Rijsoord.

— Door den kerkeraad der Hervormde gemeente te BOLSWARD is het navolgend 12tal geformeerd (alphabetisch gesteld): dd. *van Duinen*, te Vledder; *Kits van Heyningen*, te Rijsoort; *Hugenholtz*, te Veldhuizen; *Marissen van Loon*, te Hoogezand; *Uden Masman*, te Meppel; *Moltzer*, te Waalwijk; *Schorse*, te Almelo; *Scheuer*, te Renswoude; *Sluiter*, te Wijhe; *Tiddens*, te Workum; *Timmermans*, te Engelen, en *Zandstra*, te Parraga. Hebbende hierbij eene herstemming plaats gehad over de heeren *van Berkum*, te Stiens; *Boon*, te Medemblik; *Matthes*, te Valkenburg; *Schorse*, te Almelo, en *Zandstra*, te Parraga.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 20 Aug., kapit. *Gust* Vrouw Margaretha, van Emden; den 21sten *Huisman* Itjea, van Bremen; den 22sten *Goossens* Cornelia, van Londen; *Klein* Tweel. Daniel en Wilco, van Riga; *Duit* Fennegina, van Elbing; *Dijkstra* Geertina, van Bremen; *Nieveen* Vrouw Hendrika, van Bremerhaven; *Roozeboom* Eendragt, van Emden; den 23sten *Waker* Catharina Isabella en *de Boer* Jantina, beide van Petersburg; *Pekelder* Heidewika, van Zwolle; den 24sten *Mulder* Vrouw Stiena, van Emden. — Te Texel den 21 Aug., *Hoveling* Triest, van Archangel; den 22sten *van Wijk* Catharina Elisabeth, van Petersburg; den 23sten *de Jong* Zuiderzee, van Havanna; *Meijer* Nicolai Uil, van Newcastle; *Smit* Frederika, van Drammen. — In het Vlie den 21 Aug., *Rasker* Harmina Gesina, van Dantzig; *Rijnberg* Jonge Jacob, van Frederikstad; *Borchers* Vrouw Sophia, van Hamburg; den 22sten *Boer* Verwachting, van Daijsarr; *Bakker* Amalia, van Libau; *Kwint* Jantina en *de Jong* Goede Verwachting, beide van Osterrisöer; *Plukker* Hendrik, van Oudsoen; *Visser* Margaritha, van Christiansand. — Te Helvoet den 23 Aug., *Oldenburger* Alida, van Riga. — Te Brielle den 22 Aug., *Konter* Jonge Brechtus en den 23sten *Klaasen* Ceres, beide van Petersburg; *Schoof* Johanna Jacoba, van Bremen. — Te Bordeaux den 20 Aug., *Knooihuizen* Annechiena Bouwina, van Dantzig. — Te Duinkerken den 17 Aug., *Potjer* Geertruida Jacoba, van Nerva. — Te Antwerpen den 21 Aug., *de Jonge* Fennegina Arentina, van Riga. — Te Londen den 21 Aug., *Mugge* Martha en *van Sluis* Annechina, beide van Rotterdam; *van der Veer* Vrouw Auske, van Medemblik; *Douwes* Sieka en *Potjewijd* Eppien, beide van Memel; *Veenstra* Aukje, van Rostock. — Te Liverpool den 19 Aug., *Patjer* Hermanna, van Petersburg. — Te Witbeach den 19 Aug., *Hazewinkel* Arendina Harmina, van Greifswald. — Te Grangemouth den 19 Aug., *Jager* Maria, van Wolgast. — Te Hamburg den 21 Aug., *Zoutman* Hendrika, van Wich; den 22sten *Bleeker* Henderika Jacomina, van Rostock. — Te Bremerhaven den 20 Aug., *Geltes* Twee Gezusters, van Groningen. — Te Koppenhage den 17 Aug., *Stuit* Eendragt en *Dik* Jantina, beide van de Oostzee. — Te Stockholm den 14 Aug., *Karsies* Onderneming en *Schaap* Margretha Gesina, beide van Hamburg. — Te Sandhamn den 16 Aug., *Hoekstra* Eendragt, van Newcastle. — Te Bergen den 13 Aug., *Jonker* Thia, van Amsterdam. — Te Bolderaa den 16 Aug., *de Vries* Gezusters en *Ruibing* Elsina Catharina, beide van Amsterdam; *Kramer* Catharina, van Newcastle; *Zoetekerk* Margrietha, van Koppenhage; *Tap* Beertha, van Schiedam. — Te Nerva den 9 Aug., *Postema* Geziena en *Potjewijd* Vrede, beide van Liverpool. — Te Croonstad den 17 Aug., *Bakker* Geertina Femina en *Wilmink* Hermanna Wilmink, beide van Amsterdam. — Te Tonningen den 18 Aug., *Esbra* Elisabeth, van Amsterdam naar Rendsburg; *Visser* Tietje, van Amsterdam naar Lubeck; den 19den *Valom* Agatha, van Hamburg naar Dantzig; *de Jonge* Jantina, van Dokkum naar Holtenau. — Te Rendsburg den 16 Aug., *Stuitje* Christina Johanna, van Amsterdam naar Colberg. — Te Holtenau den 18 Aug., *Legger* Geerdina, van Stockholm naar Bremen; den 19den *Scholtens* Hendrika, van Koppenhage naar Holland; *Hazewinkel* Jantina, van Rugenwalde naar Lynn.

Binnengekomen te Amsterdam den 24 Aug., kapit. *de Boer* Verwachting, van Daijsart; *Meijer* Nicolai Uil, van Newcastle. — Te Helvoet op de reede terug de schepen Albertina en Alida, beide op avontuur. — Te Maassluis op de rede terug de schepen Gezina en Ida, beide naar Newcastle. — Te Vlissingen den 23 Aug., *Scholtens* Elsina Catharina, van Bergen. — Te Londen den 23 Aug., *Tuntelder* Christina Christina en *Ketelaar* de Hoop, beide van Amsterdam; *Duintjer* Elsiena, van Groningen; *Bakker* Triton en *Diggelaar* Janus, beide van Archangel; *Biel* Juliana, van Memel; *Post* Afina, van Dantzig; *Drent* Morgenster, van Rostock. — Bij Dungeness den 20 Aug., *van Wijk* Anna en Arnoldina, van Newyork naar Amsterdam. — Te Aberdeen den 19 Aug., *Waterborg* Dieuwerdina, van Memel. — Te Yarmouth den 21 Aug., *de Jonge* Twee Gezusters, van het Nieuwediep.

Vertrokken van Amsterdam den 19 Aug., kapit. *Bontekoe* Jacobina, naar Dublin; *de Jong* Frouwina Elisabeth, naar Pillau; den 20sten *Peters* Carolina Henriette, naar Riga; den 24sten *Mulder* Gesina, naar Messina; *Zeven* Elsiena Engelina en *Sap* Broederliefde, beide naar Londen. — Van Texel den 22 Aug., *Koning* Zeldenrust, naar Newcastle; den 23sten *van der Werff* Jandina, naar Baijonne; *de Vries* Anna Sophia, naar Londen; *Brandt* Gerhardina en *de Groot* Concordia, beide op avontuur. — Uit het Vlie den 20 Aug., *van der Zee* Jonge Albert, naar Straalsund; *Smit* Anna Elisabeth, naar Laurvick; den 21sten *de Boer* Willem Carel, naar Petersburg; *Edema* Margaretha Gezina, naar Pillau; *de Jong* Castor, naar Petersburg. — Van Helvoet den 23 Aug., *Poort* Mercator, naar Batavia; *Blouw* Annechiena, naar Rouaan; *Upmeijer* Alberdina en *Veen* Alida, beide op avontuur. — Van Brielle den 22 Aug., *Hazewinkel* Johanna Petronella, naar Newcastle, den 23sten *van der Laan* Harmanus, naar Bergen. — Van Maassluis den 23 Aug., *Pronk* Gezina en *de Jonge* Ida, beide naar Newcastle. — Van Triest den 18 Aug., *Dik* Agatha, naar Rotterdam. — Van Cardiff den 20 Aug., *Eeltjes* Edouard Marie, naar San Francisco. — Van Leith den 16 Aug., *de Boer* Jantina Petronella, naar Aberdour. — Van Hamburg den 23 Aug., *Mulder* Feika Jantina, naar Nantes. — Van Bremerhaven den 19 Aug., *Huisman* Aurora, naar Groningen; *Schoof* Johanna Jacoba, naar Rotterdam. — Van Cuxhaven den 19 Aug., *de Haan* Siewerdina, naar Riga. — Van Dantzig den 18 Aug., *Lukje* Egberdina, naar Amsterdam. — Van Pillau den 18 Aug., *de Jonge* Hoop en Liefde, naar Amsterdam; *de Groot* Klasina Arendina, naar Schiedam; den 19den *Brons* Juffer Alegonda, *Sluiter* Jacomina en *Kuitze* Jonge Wigcher, alle 3 naar Amsterdam; *Schaap* Alida Elzelina, naar Rotterdam; *Meeter* Vertrouwen, naar Zaandam. — Van Memel den 14 Aug., *Kolk* Dankbaarheid, naar Engeland; *Drent* Tjapke Schuringa, naar Bremen. — Van Croonstad den 13 Aug., *Schummelketel* Johanna Maria, naar Amsterdam; *Holscher* Vijf Gebroeders, naar Antwerpen; den 14den *Wegener* Vrouw Martha, naar Zwolle; *de Weerd* Pieter, naar Harlingen, den 16den *Rozema* Annechiena Johanna, naar Arbroath; den 17den *Roelfsema* Jonge Jan, naar Liverpool; *Oldenburger* Geppiena, naar Jersey; *Bossinga* Ceres, *Oostra* Annechiena Jantina en *Schaap* Jonge Klaas, alle 3 naar Rotterdam; *Deen* Gesiena Elsiena, naar Harlingen; *Eefting* Harmanna en *Bieze* Vriendschap, beide naar Helsingor. — Van Tonningen den 18 Aug., *de Jonge* Annegina, van Stolpemunde naar Londen.

Vertrokken van Galatz den 8 Aug., kapit. *Breeland* Ida Reina, naar Queenstown. — Van Hartlepool den 22 Aug., *Hangelbroek* Willem Hendrik, naar Sleeswijk.

OOSTMAHORN, 22 Aug. Ter reede gearriveerd den 19 Aug., kapit. *van Riegen* Unterneming, van Blankeneze naar Amsterdam; *Hoek* Herstelling, van Hamburg naar Rotterdam; den 21sten *Visser* Hillegonda Maria, van Oudsoen naar Dockum.

Vertrokken den 17 Aug., kapit. *de Jonge* Jantina, van Dockum naar Wismar; *Sap* Emma Maria en den 18den *Astuling* Doethea Christina, beide van Groningen op avontuur; *Haverschmid* Nicolaas Theodorus, van Dockum naar Oudsoen; *Hangelbroek* Eendragt, van Groningen naar Noorwegen; *Kranenburg* Johanna, den 20sten *van Sluis* Geziena. *Scholtens* Sjoumenta, den 25sten *Klein* Concordina en *Jonkhoff* Eendragt, alle 5 van Groningen op avontuur.

— Door den loodsschipper *A. Gouda* is op de hoogte van Egmond aan Zee gepraaid het schip Sara, kapit. *G. H. Botje*, van Wilmington naar Bremen.

— Het schip Maria, kapit. *A. Zeilinga*, van Riga naar Amsterdam, is den 19den Aug. te Elseneur lek binnengeloopen en was bezig met lossen.

— Het schip Martha, kapit. *S. G. Postema*, van Dantzig naar Nantes, is den 18den Deal gepasseerd.

— Het schip Onrust, kapit. *P. R. Huisman*, van Riga naar Granville, was den 18den Aug. bij de Singels in goeden staat zeilende.

— Het schip Eendragt, kapit. *J. Klein*, van Odessa naar Haringen, is den 7den Aug. met verhitte lading te Gibraltar binnengeloopen, en was bezig met lossen.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, welke de Sond gepasseerd zijn.

19 Aug. Carst, Elisabeth Lolina, v. Memel n. Hartlepool, m. vlas.
Mooi, Renske, v. Riga n. de Maas, m. gerst.
Besseling, Elsiena, v. Stockholm n. Bremen, m. ijzer.
Pijbes, Voorwaarts, v. Petersb. n. Rotterdam, m. potasch.
Struik, Dankbaarheid, v. Stettin n. Rouan, m. planken.
20 —— Helmers, Stad en Lande, v. Memel n. Harlingen, m. ijzer.
Drok, Catharina, v. Koningsb. n. Amst., m. tarwe.
Vrede, Prudentia, v. Wick n. Stettin, m. harings.
de Boer, Wemelina, v. Petersb. n. Rotterdam, m. hennep.
Kolk, Dankbaarheid, v. Memel n. Engeland, m. raapkoeken.
de Boer, Gezina, v. Stockholm n. Amst., m. ijzer.
Zaag, Alwina, v. Grangem. n. Stettin, m. ijzer.
Lovius, Waakzaamheid, v. Nerva n. Harlingen, m. hout.
de Jonge, Antje Sleeswijk, v. Stockh. n. Antw., m. planken.
de Jonge, Ettina, v. Dantzig n. Amst., m. tarwe.
de Groot, Lucas Wildervank, v. Libau n. de Maas, m. gerst.
Grilk, Anna Katharina, v. Petersb. n. Rotterd., m. potasch.
Boomgaard, Margaretha, v. Bergen n. Riga, m. harings.
Pik, Maria Aurelia, v. Hartlepool n. Dantzig, m. steenk.
21 —— Muller, Hendrik en Ubbo, v. Bergen n. Nerva, m. harings.
Kroon, Wicherdina, v. Dantzig n. Amst., m. tarwe.
Hazewinkel, Roelf Giezen Jr., v. Dordr. n. Pillau, m. ijzer.
Koeman, Jonge Clemens, v. Stolpemunde n. Londen.
Tunteler, Geertruida, v. Petersb. n. Rotterdam, m. potasch.
Dik, Henriette, v. Bergen n. Riga, m. harings.
Schoemaker, Frederika, v. Wick n. Stettin, m. harings.
Zwaal, Barend, v. Harlingen n. de Oostzee, m. ballast.
de Vries, Beerta Schuringa, v. Petersb. n. Perth, m. beend.
de Groot, Klasina Arend., v. Koningsb. n. de Maas, m. rogge.

De Wind den 19 Aug. Z.O., Z.Z.O., O.Z.O.; den 20sten O.N.O., O.Z.O.; den 21sten N.O., O.

SCHEEPSVRACHTEN.

DANTZIG, 19 Augustus. Van hier zijn bevracht naar Londen, Liverpool 3 sh. 6 d. per qr tarwe; Amsterdam ƒ 19,50 per last rogge.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 20sten tot en met den 26sten Augustus 1852 zijn te *Groningen* geboren 15 zoons en 8 dochters; gehuwd 3 paren; overleden 5 ouden en 8 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 24 *Augustus.*

TARWE.	Zw. Zand 64 ℔ ƒ 4,70	Bl. Voer, 36 ℔ ƒ 2,55
Jarige 70 ℔ ƒ 7,25	Veen 64 » » 4,50	Bl. Voer 38 » » 2,70
N. Oml. 1851	» 66 » » 4,80	» 40 » » 2,85
68 » » 6,40	N. GERST.	Zw. Voer » »
» 70 » » 6,90	N. Winter 56 ℔ ƒ 4,15	» 38 » » 2,60
» 72 » » 7,40	» 58 » » 4,45	» 40 » » 2,70
» Old. 68 » » 6,20	O. 60 » » 4,35	» 42 » » 2,80
» » 70 » » 6,70	Zomer » »	BOONEN.
» » 72 » » 7,20	» » »	Paardeb. ƒ 5,25,35,50,75
N. ROGGE.	N. Knobbe 60 » » 4,10	ZADEN, ENZ.
O. Inl. 64 ℔ ƒ 5,35	» 62 » » 4,40	Gr.Gortp.m. ƒ $6\frac{1}{2}$.$\frac{3}{4}$ a ƒ 7
» » 66 » » 5,75	N. HAVER.	Par. 100 N. ℔ ƒ 9,90 ƒ 12
» » 68 » » 6,15	Dikke 38 ℔ ƒ 2,55	Old. Kools. ƒ 8,25 tot
N. » 68 » » 6,35	» 40 » » 2,70	ƒ 9,50 puik 75, 85
» » » »	» 42 » » 2,85	Oml. dito ƒ 9,25,50,75
N. BOEKWEIT.	» 44 » » 2,95	puik ƒ 10
N. Gr. Zd. 62 ℔ ƒ 4,60	» 46 » » 3,05	Raapol. p. v. ƒ $30\frac{1}{2}$
» » 64 » » 4,90	» 48 » » 3,20	Prijs der Boter
» » 66 » » 5,20		1e soort $\frac{1}{4}$ Ton ƒ $25\frac{1}{2}$ a ƒ 26
		2e „ » ƒ $23\frac{1}{2}$ a ƒ 24

Tarwe vond tot vorige prijzen trage koopers. — Rogge door geringen aanvoer aan benoodigden iets hooger verkocht. — Boekweit tot vorige prijzen traag afgaande. — Gerst wederom iets lager afgegeven. — Haver goed prijshoudend. — Boonen wel zoo aangenaam. — Gort slap.

De aanvoer van Koolzaad bedroeg ongeveer 350 Lasten; de vraag gering zijnde, werden alleen de beste partijen als voren verkocht, mindere kwaliteiten traag afgaande.

ROTTERDAM, 23 *Augustus.* Tarwe: Jar. Zeeuws., Vlaams. en Overm. bij kleinen aanvoer 20 cents hooger aan gebruikers; goede en puike ƒ 9,20 a ƒ 9,60; mindere ƒ 8,60 a ƒ 9,10; Nieuwe dito iets meer ter markt, doch meer uiteenloopend van kwaliteit en verkocht van ƒ 7 tot ƒ 9,25, naar droogte; Oude Zeeuwsche vindt weinig vraag; goede en puike ƒ 8 a ƒ 8,50; Jar. Roode goed prijshoudend; N. dito meer ter markt en lager verkocht: 166 ℔ jarige Hoogl. Kleefs. ƒ 317, ƒ 320; 166, 167 ℔ N. dito ƒ 315, ƒ 320; 163, 164 ℔ dito Bovenl. ƒ 290, ƒ 300; 165 ℔ Jar. dito ƒ 303, ƒ 305; 164 ℔ dito Ris ƒ 305; 165 ℔ N. dito ƒ 308; 155 ℔ O. Rijn ƒ 260; in veiling 164 ℔ Cubanca ƒ 227. — Rogge: N. Overm., Zeeuws. en Vlaams., 10 cents lager, ƒ 6,10 a ƒ 6,90; voorts 147, 151 ℔ Amerik. ƒ 192, ƒ 202; 148 ℔ O. Limb. ƒ 190; 148, 151 ℔ Fransche ƒ 188, ƒ 190; 147 ℔ Taganrok ƒ 172; 141, 142 ℔ N. Arch. ƒ 168, ƒ 170; 142 ℔ dito in Entr. ƒ 158. — Gerst: N. Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaasche Winter ƒ 4,30 a ƒ 4,80; dito Zomer ƒ 4,30 a ƒ 4,60; voorts 127 ℔ Odessa ƒ 145; 130 ℔ Coursche te Schiedam ƒ 181. — Haver: Zeeuws. en Inl. Korte ƒ 3,10 a ƒ 3,90; dito Lange ƒ 2,40 a ƒ 3,10. — Boekweit slap: op 140 ℔ Noordbrab. ƒ 180, ƒ 182, ƒ 186; Rozend. ƒ 190; Rijn ƒ 180; Gron. Veen ƒ 155; Fransche ƒ 150, ƒ 166. — Erwten: N. Zeeuws. Groene, 25 cents hooger, ƒ 7 a ƒ 7,75; Groote dito ƒ 8,25 a ƒ 8,50; dito Witte ƒ 7 a ƒ 7,50. — Paardenboonen ƒ 5,30 a ƒ 5,60. — Koolzaad: 140 last aangevoerd en 1 p. vl. lager verkocht; Zeeuwsch 50 p. vl. gestort; dito in zakken $48\frac{1}{2}$, 49 p. vl.; Mindere dito en Flakkeesch 45 tot 47 p. vl., zakmaat.

AMSTERDAM, 23 *Augustus.* De marktprijzen van Boter waren heden als volgt: Vriesche ƒ 38 à ƒ 40, Kuijnder ƒ 35 à ƒ 36; Kamper ƒ 34 à ƒ 36, Deventer ƒ 28 à ƒ 30, Zwolsche ƒ 30 à ƒ 32.

AMSTERDAM, 25 *Augustus.* Tarwe ter verzending en cons. iets hooger met veel handel. In entr.: 128 ℔ b. Pools. ƒ 300; 129 ℔ b. Pools. ƒ 305; 130 ℔ r. Koningsb. ƒ 268, alles bij partij. In cons: 127, 130 ℔ b. Pools. ƒ 307, ƒ 320; 130 ℔ b. dito ƒ 325; 126, 127 ℔ dito ƒ 315, ƒ 320; 128 ℔ Mecklenb. ƒ 265. — Rogge ter cons. en speculatie iets hooger. In Entr.: 118 ℔ n. Archang. ƒ 165 bij partij. In cons.: 123 ℔ Pruis. ƒ 192, ƒ 194; 116 ℔ o. gedr. ƒ 168. — Van Boekweit verkocht 120 ℔ Fransche ƒ 150.

Koolzaad dadelijk en op het najaar onveranderd, op het voorjaar $\frac{1}{2}$ p. vl. lager; op 9 vat in Aug. en Sept. $53\frac{1}{2}$ p. vl.; April 57 p. vl. — Lijnzaad flaauwer; 108, 109 ℔ Libau ƒ 7,75 pr. mud, veilingsconditie. — Raapolie dadelijk en op levering flaauwer; op 6/w. ƒ 31,25; Vlieg. ƒ 30,25; Sept. ƒ 30,25 a ƒ 30; Oct. ƒ 31; Nov. ƒ 31,75 a 50; Dec. ƒ 32,25 a ƒ 32; Mei ƒ 33,25 a ƒ 33. — Lijnolie op 6/w. ƒ 31,50; Vlieg. ƒ 30,50. — Hennepolie op 6/w. ƒ 39; Vlieg. ƒ 38.

LONDEN, 23 *Augustus.* Van inl. Tarwe was heden weinig ter markt gevoerd; onder het aanwezige bevond zich iets van den nieuwen oogst, dat niet zeer voldeed. Daar echter het fraaije weder is terug gekeerd, bestond er weinig kooplust; bij kleinigheden bedong men de vorige prijzen. Gerst nagenoeg onveranderd. Haver iets lager. Inl. Boonen en Erwten 1 sh. hooger; vreemde zonder variatie.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

NOORDBROEK, 24 *Augustus.* Op heden werd binnen deze gemeente de eerste vee- en paardenmarkt gehouden, dezelve heeft ieders verwachting overtroffen. In alle soorten van horenvee was de markt ruim voorzien, hetwelk gerekend werd op 400 stuks. Tegen goede prijzen, en wel voornamelijk aan de Oost- en Westfriesche kooplieden, is bijna alles verkocht. Melkkoeijen werden verkocht van ƒ 80 tot ƒ 110 en enkele puik beste soorten tot ƒ 120. — Paarden waren omstreeks 50 ter verkoop aangevoerd, waarvan de beste soorten tegen hooge prijzen zijn verkocht.

LONDEN, 23 *Augustus.* Gedurende de vorige week is de buitengewoon groote hoeveelheid van 13,005 stuks vee van buitenslands aangevoerd; de kooplust was dus heden niet groot, hoewel de prijzen onveranderd bleven.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 25 *Aug.*

NEDERL., Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $64\frac{1}{2}$, $64\frac{9}{16}$, $64\frac{9}{16}$; Dito Dito 3 pCt. $77\frac{3}{8}$, $77\frac{11}{16}$; Dito Dito 4 pCt. $96\frac{15}{16}$, $97\frac{1}{16}$, 97; O. I. Leening 4 pCt. $96\frac{9}{16}$; Amortisatie-Syndicaat $3\frac{1}{2}$ pCt. $95\frac{1}{2}$; Handelmaatschappij $4\frac{1}{2}$ pCt. $124\frac{1}{8}$; Aand. Rijnspoorw. $4\frac{1}{2}$ pCt. $101\frac{1}{4}$; Aand. Holl. Spoorw.-Maatsch. 83. — BELGIE, bij *Rothschild* $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{11}{16}$. — FRANKRIJK, Oblig. 3 pCt. $71\frac{5}{8}$, $71\frac{11}{16}$, $71\frac{5}{8}$. — SPANJE, Onbep. St. 1 pCt. $22\frac{3}{8}$, $22\frac{7}{16}$, $22\frac{7}{16}$; Dito 3 pCt. $49\frac{7}{16}$; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. $44\frac{1}{8}$; Coup. Bewijzen $2\frac{7}{8}$, $2\frac{15}{16}$; Amort. Schuld $5\frac{15}{16}$. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. $42\frac{11}{16}$, $42\frac{3}{4}$; Dito Dito 4 pCt. 39, $39\frac{1}{8}$, $39\frac{1}{16}$. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. $108\frac{7}{8}$, 109, 109; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. $107\frac{5}{8}$, $107\frac{3}{4}$, $107\frac{3}{4}$; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 97; Dito bij *Hope* 4 pCt. $91\frac{5}{8}$; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. $91\frac{1}{8}$, $91\frac{1}{4}$, $91\frac{1}{8}$; Certific. van Inschr. in Assign. 6 pCt. $72\frac{1}{4}$. — POLEN, Cert. 4 pCt. $86\frac{1}{8}$; Dito Aand. m. Loten fl. 500 ƒ $159\frac{3}{4}$. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. $77\frac{3}{8}$, $78\frac{1}{4}$; Dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $39\frac{7}{8}$, 40; Dito Nieuwe $2\frac{1}{2}$ pCt. $40\frac{5}{8}$, $40\frac{11}{16}$; Dito Nieuwe 5 pCt. $90\frac{1}{2}$; Metall. La. B. 5 pCt. $90\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{16}$; Weenerb. bij *Goll en Co.* 5 pCt. $83\frac{1}{2}$; Dito 4 pCt. 69; Amerik. Bank-Act. $4\frac{1}{2}$, $\frac{9}{16}$, $\frac{1}{2}$; Dito Orig. $3\frac{15}{16}$; Nieuwe Mexik. $26\frac{13}{16}$, 27, $26\frac{7}{8}$; Gren. 2 pCt. $23\frac{1}{16}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{16}$; Dito Uitg. $11\frac{1}{4}$, $\frac{3}{16}$; Ecuador 4; Venez. $3\frac{1}{2}$ pCt. 43; Dito Uitgest. $16\frac{1}{2}$; $2\frac{1}{2}$ pCt. Metall. 1851 $40\frac{1}{4}$, $\frac{3}{16}$; Thesaur. Amst. $104\frac{7}{8}$, 105.

Bij geringe affaire waren heden Holl. fondsen bijna onveranderd. — Van vreemde effekten waren Spaansche, Portug. en Mexik iets minder vast. — Russische en Oostenrijksche prijsh.; Fransche een weinig aangenamer. — Van Zuid-Amerik. waren Grenada's meer aangeboden. Over het algemeen vertoonde de handel geene bijzondere levendigheid. — Gren. Onb. St. 2 pCt. $22\frac{1}{2}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$; N. Mexik. Onb. St 3 pCt. $25\frac{3}{16}$, $\frac{5}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{4}$, Prolong. $2\frac{1}{4}$, Disconto 2 pCt.
Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. $2\frac{1}{2}$ pCt. $64\frac{1}{2}$ a $\frac{9}{16}$; Spaansche 1 pCt. $22\frac{7}{16}$; Binnenl. 3 pCt. $44\frac{11}{16}$; Metall. 5 pCt. $78\frac{1}{8}$.

ADVERTENTIEN.

⁎ De KOMMISSIE voor de **PAARDENFOKKERIJ** in de ***provincie GRONINGEN*** maakt bekend, dat door haar op den 26sten Augustus 1852 zijn **AFGEKEURD** de volgende **HENGSTEN:**

een 18jarige *bruine* van **J. P. BERGHUIS**, te *Tolbert*, een 17jarige *bruine* van **E. H. HOVEN**, te *Stedum*, en een 3jarige *zwarte* van **J. HORST**, te *Onnen*; dat voorts, op denzelfden dag, zijn toegewezen de navolgende **Premiën**:

aan **E. H. HOVEN**, te *Stedum*, *f* 125 voor eenen *zwarten* 4jarigen Hengst;

aan de Weduwe **A. J. ALDERTS**, te *Winsum*, *f* 75 voor eenen *zwarten* 4jarigen Hengst;

aan **J. B. KROON**, te *Nieuw-Beerta*, *f* 50 voor eenen *bruinen* 3jarigen Hengst met 2 *witte* achtervoeten, en

aan **J. BULTHUIS**, te *Mensingeweer*, *f* 25 voor eenen *bruinen* 6jarigen Hengst.

Uit naam der Kommissie voornoemd:
H. C. VAN HALL,
Sekretaris.

*** Voor de door den Brand geteisterde, PROTESTANTSCHE GEMEENTE te ***DRIEL*** bij Ds. VAN HERWERDEN ontvangen:

Van N. N.	*f* 1,00.
„ N. N. twee Muntbiljetten	- 20,00.
Vroegere ontvangst	- 8,40.
Totaal	*f* 29,40.

Blijft verder dringend aanbevolen.

*** **VERGADERING** der AFDEELING ***APPINGEDAM*** van het ***NEDERLANDSCH ZENDELINGGENOOTSCHAP***, op ZONDAG den 29sten Augustus 1852, te *Ten Boer*, ten Huize van den Logementhouder NIEHOF; zullende bij die gelegenheid, des namiddags te 5 uur, in de Kerk der Hervormden *aldaar*, de gewone OPWEKKINGS-REDE worden gehouden.

Uit naam van het Bestuur der Afdeeling:
G. PALMER HOUWERZIJL,
Secretaris.

*** De **COMMISSIE** voor de **FEESTVIERING** van den 28sten Augustus heeft de eer aan hare Stad- en Gewestgenooten het volgende

PROGRAMMA

bekend te maken, wegens de aanstaande Viering van de verlossing der Stad en Provincie Groningen in 1672.

1. De Ingezetenen en Gezagvoerders van Schepen worden vriendelijk uitgenoodigd, den feestdag door het uitsteken der vlaggen te verlevendigen.
2. Des morgens precies te 9 uur zal voor de Inteekenaren op het Feest eene openlijke les in de Gymnastische Normaarschool worden gegeven, opgeluisterd door muzijk.
3. Inmiddels wordt in de Stads-Zuiderbewaarschool, op de Nieuwstad, van 9½ tot 11 uur, eene openlijke les gegeven.
4. Na de aangifte der Paarden, te 10 uur, zal de kamping daarvan plaats hebben voor de Harddraverij, voor het huis van de Weduwe BONTEKOE, aan de Groote Markt, en voor den 30sten Augustus bij den Kastelein B. TEN HAVE, aan de Groote Markt. De Prijzen en Premiën zullen dan aldaar voorhangen.
5. Van 11 tot 12½ uur zal het Muzijkfeest in de Martini Kerk plaats hebben. (Ingang door de Zuidelijke deuren.)
6. Te half 1 uur zullen er eenige muzijkstukken worden uitgevoerd op de Groote Markt.
7. Te 2 uur zullen de Harddraverijen beginnen, op den 28sten en 30sten Augustus.
8. Te 3 uur wordt muzijk gegeven in het Sterrebosch, voor de Groninger jeugd.
9. Te 4 uur zal in het Sterrebosch aan de Kinderen der verschillende stads- en armenscholen, en voorts aan de armen-weezen, koek worden rondgedeeld.
Te 6 uur zullen de Kinderen met muzijk weder stadwaarts kunnen gaan.
10. Des avonds te 7 uur zal door den heer KONING EN COMP. ten tooneele gevoerd worden: *De Algiersche Kaperkapitein, of de wedergevondene Dochter*, Tooneelspel in 2 bedrijven. Daarna: *De Valk, of iets uit Vader* CATS, Blijspel met zang, in één bedrijf. Er zal, tusschen beide stukken, een op het feest toepasselijk vers worden voorgedragen (*).
11. Des avonds te 7 uur zal Muzijk in de Societeit *de Harmonie* worden gegeven.
12. Het is geoorloofd, des avonds onschadelijke vuurwerken af te steken, op de Groote Markt.
13. De Geestelijken der verschillende godsdienstige gezindten binnen de Stad zijn vriendelijk uitgenoodigd, het Verlossingsfeest godsdienstig te gedenken op Zondag den 29sten Augustus.
14. Bewijzen van Toegang zullen den Inteekenaren voor Ns. 2, 3, 5 en 7 worden bezorgd. Afzonderlijke Bewijzen voor het Muzijkfeest in de Martini Kerk, en voor het land bij de Harddraverijen, zijn voor ieder afzonderlijk à 25 ct. te bekomen bij de Wedw. BONTEKOE en den Kastelein TEN HAVE, aan de Groote Markt; voor de Kerk alléén bij den Boekhandelaar R. J. SCHIERBEEK, waar ook de Gezangen à 10 ct. zijn te bekomen, alsmede bij den Politiemeester WATERBORG, aan de zuidzijde der Martini Kerk.
De Kaartjes voor de Inteekenaren moeten niet bij Ns. 2, 3 en 5, maar wel bij No. 7 worden afgegeven.
Dit Programma is voor 5 cents te bekomen bij bovengenoemde personen.

Namens de Commissie:
Dr. H. WOLTHERS, *Pres.*
R. G. RIJKENS, *Secret.*

NB. *Er worden geene present-kaartjes door de Commissie afgegeven.*

(*) Voor de Tooneelrepresentatie ligt de Lijst van Inteekening voor bij den Bureaulist P. DE KONING, bij wien van stonden aan Entréekaartjes te bekomen en plaatsen te bespreken zijn.

LET WEL!

Aan de HEEREN ZANGERS, *buiten de Stad*, wordt herinnerd, dat de algemeene Repetitie aanstaanden ZATURDAG, des morgens **klokslag half tien**, zal plaats hebben in de Martini Kerk, ingang door de deur onder den Toren. Bij die gelegenheid, *en ook dan alléén*, zullen hun de Bewijzen van Toegang en de Programma's worden ter hand gesteld.

Voorts wordt het Publiek berigt, dat de **drie zuidelijke deuren** der Martini Kerk niet vroeger dan KWART VOOR ELF UUR zullen geopend worden; dat NA ELF UUR **alleen de zuidelijke koordeur** open blijft, en dat de PLAATSEN in het MIDDEN DER KERK voor VROUWEN zijn bestemd.

NB. De COMMISSIE berigt bij deze nog, dat er bij gelegenheid van het MUZIJKFEEST zal worden **GECOLLECTEERD** ten behoeve van het FONDS **tot voeding en kleeding van Armenkinderen in den winter**; en dat er heden tot zes uur nog gelegenheid zal worden gegeven, om op eene der LIJSTEN te teekenen, bij Mejufvrouw de Wedw. BONTEKOE, aan de Groote Markt.

MUZIJK,

na **afloop** der **HARDDRAVERIJ**, op ZATURDAG den 28sten Augustus, ten Huize van Mej. de Wedw. **BONTEKOE.**

Societeit de Harmonie.

Bij gelegenheid van de **FEESTVIERING op den 28sten Augustus** aanstaande, **MUZIJK** in genoemde SOCIETEIT; aanvang des avonds te zeven uur.

Namens de Directie:
A. VAN CALCAR,
Secretaris.

BAL,

op **den avond** van den **28sten Augustus**, bij **KREMER**, in de Guldenstraat.

BAL,

op **ZATURDAG** en **MAANDAG** e.k., bij **D. BAKKER**, bij de Korenbeurs.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

G. JAXON DEELMAN
met
E. SCHUUR.

GRONINGEN, 25 Augustus 1852.

*** Bevallen van eenen ZOON A. E. VASTER, geliefde Echtgenoot van

J. V. PIETERS.

LEEK, 23 Augustus 1852.

*** Bevallen van eene DOCHTER E. HESSELINK, Echtgenoot van

T. MESDAG, G.ZN.,
Hout- en Steenkooper.

GRONINGEN, 24 Augustus 1852.

*** Heden beviel vrij voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER GEERTRUIDA EIKELAAR, geliefde Echtgenoot van

W. SIERKS.

GRONINGEN, 25 Augustus 1852.

*** Mijne Echtgenoot F. G. DETMERS beviel heden van eene welgeschapen DOCHTER.

WILDERVANK, 25 Augustus 1852.

A. SMITH.

*** SAPPEMEER, 17 Augustus 1852. Heden beviel mijne waarde Echtgenoot MARTJE J. MULDER van een' ZOON; zij overleed eenige oogenblikken daarna, in den ouderdom van 32 jaren, waarvan wij 5 jaren waren gehuwd, mij nalatende 4 Kinderen.

G. J. KUBBE.

*** Het heeft den Almagtigen Beschikker van leven en dood behaagd, heden achtermiddag omstreeks 5 uur plotseling door den dood van ons weg te nemen onzen zoo geliefden jongsten Zoon HENDERIKUS, in den jeugdigen leeftijd van ruim 24 jaren.

Hoe zwaar ons en de onzen deze slag treft, zal ieder, die den Overledene gekend heeft, beseffen, dan wij wenschen biddend den Heer te zwijgen, als treurende niet zonder hope.

LOPPERSUM, 20 Augustus 1852.

J. P. TICHELAAR.
S. D. BONTHUIS.

*** Na een langdurig en geduldig lijden, behaagde het den Heer van leven en dood, mijnen dierbaren Echtgenoot, THEODORUS JOHANNES STRATINGH, in den gezegenden ouderdom van 58 jaren, 3 maanden en eenige dagen, na eene gelukkige echtvereeniging van 22 jaren, van mijne zijde weg te rukken. Zacht, in het geloof van zijn' Heiland en Zaligmaker is hij ontslapen.

Toch treurend staar ik met mijne twee Kinderen, een' aangehuwden Zoon en twee Kleinkinderen, den dierbaren ontslapene na.

Alleen de hoop op onze wederhereeniging in den Hemel kan mijn diep geschokt gemoed opbeuren.

Mogt dit mij aansporen, den weg des geloofs, waarop bij mij is voorgegaan, te volgen.

APPINGEDAM, 23 Augustus 1852.

A. S. GROENEWOLT,
Wedw. T. J. STRATINGH.

Vrienden en Bekenden gelieven deze als kennisgeving aan te nemen. — Verzoeke van Rouwbeklag verschoond te blijven.

De **AFFAIRE** blijft op denzelfden voet **CONTINUEREN.**

*** Heden overleed tot onze droefheid ons Zoontje EILTJO, slechts 19 weken oud.

NIEUW-BEERTA, 24 Augustus 1852.

P. J. A. LAND.
D. O. TONKENS.

*** Heden overleed alhier de Heer JOHAN CHRISTIAAN FREDERIK TRIP, *Doctorandus in de Medicijnen*, in den jeugdigen ouderdom van ruim 24 jaren; tot bittere droefheid van zijne Ouders, Broeders en Zusters en van haar, met wie hij eens, voor zijn volgend leven, door de hechtste banden hoopte vereenigd te worden.

GRONINGEN, 26 Augustus 1852.

*** Bij den Boekhandelaar **K. DE WAARD** is verkrijgbaar gesteld, en mede door tusschenkomst van alle solide Boekhandelaren te bekomen:

PROEVE van eene **GESCHIEDENIS** der **LANDHUISHOUDING** en **BESCHAVING**, in de Provincie *Groningen*; van de vroegste sporen der Geschiedenis tot op onzen tijd. — Met *Oudheid- en Geschiedkundige aanteekeningen*, benevens eene **Kaart** van de Provincie, aanwijzende de verschillende Grondsoorten van dit Gewest. Door ***H. DIJKEMA.*** 2 stukken, *f* 7.50.

*** Door **L. J. VERHOEVEN**, te *'s Gravenhage*, is uitgegeven:

LEERREDE

Over MATTHEUS IX: 16, 17;
gehouden te *'s Gravenhage* den 1sten Augustus 1852,
DOOR

L. G. PAREAU,

Hoogleeraar en *Akademieprediker* te *Groningen.*
Prijs ***f* 0—40.**

*** De **HOUDERS** DER **BANK** VAN **LEENING** te *GRONINGEN* adverteren, dat alle **PANDEN**, welke bij hen in de maanden MEI, JUNIJ en JULIJ 1851 zijn *verzet*, en geteekend met de letters **G**, **H** en **I**, moeten worden afgerent of gelost, en wel letter **G** van den **23sten** tot en met den **27sten** Augustus, letter **H** van den **30sten** Augustus tot en met den **3den** September en letter **I** van den **6den** tot en met den **10den** September 1852; zullende, bij gebreke van dien, anders **finaal** worden verkocht.

STOOMVAART

TUSSCHEN

GRONINGEN EN LONDEN.

In de aanstaande MAAND zal, op nader te bepalen dag, beginnen te Varen tusschen voormelde Steden, met **VEE, GOEDEREN** en **PASSAGIERS**, de voor deze Vaart expres ingerigte **SCHROEF-STOOMBOOT *RED ROVER***, groot 260 Tonnen, en zullen de VRACHTEN *zeer matig* gesteld worden.

Voor nadere informatiën adressere men zich aan
WIJCHERS & BAUERMAN, } *Groningen.*
J. J. BULSING, B.ZOON, *Scheepsmakelaar*, }
en
BATTEN & EDWARDS,
Cargadoors te *Londen.*

BEKENDMAKING

ingevolge Artikel 28 van het Wetboek van Koophandel.

Bij Notariële Acte in dato den 16den Augustus 1852, te *Rotterdam* gepasseerd, is tusschen de Ondergeteekenden **VICTOR DONNAIJ & MATHIEU COLLÉE**, beide Fabrikanten en Winkeliers, wonende de eerstgemelde te *Groningen* en de laatstgemelde te *Rotterdam*, — aangegaan eene **VENNOOTSCHAP** tot het **FABRICEREN** en **VERKOOPEN** van **STROOHOEDEN** en al hetgeen daartoe betrekking heeft, welke Vennootschap door hen is gevestigd zoo te *Rotterdam* als te *Groningen* onder de FIRMA van **F. COLLÉE en COMPAGNIE**, van welke Firma de beide Vennooten de teekening zullen hebben, zonder die te mogen bezigen tot Geldopnemingen, of Borgsprekingen, waartoe de partikuliere handteekening van ieder der Vennooten zal worden vereischt.

Zijnde deze Vennootschap aangegaan te rekenen van den 15den Augustus 1852 voor eenen onbepaalden tijd; — zullende, indien een der Vennooten mogt verlangen deze Vennootschap te doen eindigen, bij verpligt zijn één jaar te voren daarvan schriftelijke opzegging aan den anderen te doen.

ROTTERDAM, 17 Augustus 1852.

V. DONNAIJ.
M. COLLÉE.

VERKOOP VAN AFBRAAK.

Ten overstaan van Mr. J. W. QUINTUS, Notaris te *Groningen*, zal, op ZATURDAG den 4den September 1852, des middags te 1 uur, bij de Punterbrug te *Glimmen*, onder *Haren*, ten verzoeke van den Heer J. H. LIMBORGH, publiek worden verkocht: de **AFBRAAK van 2 BRUGGEN**, bestaande in EIKEN-, GREENEN- en VURENHOUT, tot alle werk geschikt, ook bijzonder voor Damleggers, enz.

*** Mr. **A. J. VAN ROIJEN**, Notaris te *Onderdendam*, zal, op MAANDAG den 30sten Augustus 1852, des avonds te 7 uur, in het Tolhuis te *Zuidwolde*, bij Strijkgeld presenteren te verkoopen:

I. Eene wel onderhouden en zeer ter nering staande **BEHUIZING** no. 7, met annexe SCHUUR en de BEKLEMMING van den *Groote Heemstede* en *Tuin*, doende des jaars *f* 3 tot huur, staande en gelegen aan den Grindweg in het midden van het dorp *Zuidwolde.*

II. De HELFT in den COMMISSIEHANDEL op SCHIPBEURT, met 1/3 in het KORENSCHIP, TOEBEHOOREN en p. m. 100 KORENZAKKEN, alles nagelaten door FREERK JANS NIENHUIS en GEELTJE A. MEIJER, Echelieden.

NB. Op DONDERDAG den 2den September 1852, precies te 1 uur, ten zelfden Huize **BOELDAG** van alle de **MOBILAIRE GOEDEREN**, waaronder 2 beste PAARDEN, 2 KOEIJEN, de HAVER van 2½ B. *Land*, ENZ.

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

*** De Weduwe wijlen HARMANNUS G. SMID is voornemens, na bekomene regtsautorisatie, in het laatst van September of het begin van October aanstaande, ten Huize van de Weduwe TIDDENS, te *Eexta*, publiek te verkoopen:

Eene **BEHUIZING, ERF** en **TUIN**, zijnde eene neringrijke ***HERBERG*** en ***KRUIDENIERSWINKEL***, staande en gelegen bij de Kerk te *Eexta.* — Om te aanvaarden den 1sten November 1852.

B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris.*

TE HUUR:

Eene nieuw getimmerde **BOVENWONING**, voorzien van vier rojale KAMERS en KEUKEN, met VRIJEN OPGANG, boven den Heer PAIFVE, aan de Vischmarkt. Te bevragen G. MEDDENS.

GEDURENDE DE FEESTDAGEN

zal de ondergeteekende zijn LOKAAL in gereedheid hebben tot het **gebruiken** van **IJS**, ENZ

J. NIEWOLD.

VERMIST,

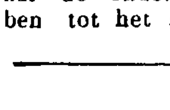

sedert MAANDAG jongstleden: een **Zwartbonte Hond**, Engelsch ras, luisterende naar den naam ***Porto*** Die hiervan aanwijzing kan doen aan het KANTOOR DEZER COURANT, zal **goed beloond worden.**

*** **TE KOOP:** een **WATERMOLEN** van pl. min. veertig voeten vlugt, met WATERRAD, aan vaarbaar Water staande. Te bevragen bij Mr. J. W. QUINTUS, te *Groningen.*

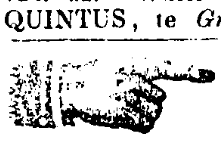

Dr. **J. SCHNEIDER** spreekt zeer gunstig over de geneeskracht der **GOLDBERGERSCHE KETTINGEN** in zijne Verhandeling over Electriciteit. „Het rheumatismus is eene ziekte, die „sedert menschen weten zeer ver verspreid, en reeds bij de „oudste Geneesheeren bekend was. Zij heerscht in alle „landen, onder elke hemelstreek, in het Noorden zoo wel „als in het Zuiden, ja zelfs in de heete keerkringgewesten," zegt Dr. S., en gaat dan voort te bewijzen, dat men vóór het bekend worden van het electro galvanismus geen krachtig middel daartegen gekend heeft. Hij spreekt van den magneet, dien men tot genezing van verschillende ligchamelijke kwalen aangewend heeft, van FRANS MESMER die op het einde der vorige eeuw zoo veel opzien te *Weenen* en *Parijs* daarmede maakte, van het electro galvanische rotatie werktuig, waarmede groote Geneeskundigen zich lang onledig hielden, tot het „eindelijk den „GOLDBERGER gelukte, een' Electro Magnetischen Ketting „uit te vinden, die aan de verwachtingen, welke men van „zulk een middel kon vormen, geheel beantwoordde."

Deze Verhandeling van Dr. S., die zeer interessant is, wordt in het Verkoophuis en onderstaande Dépôts der Goldbergersche Kettingen gratis afgegeven, onder den Titel:

SCHAT DER GENEESKRACHT

van de Galvano Electrische Kettingen van GOLDBERGER.

De Echte Kettingen worden voor *f* 1,80, *f* 2,70, *f* 3,60 en *f* 5,40 verkocht.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS, te *Assen* bij P. A. v. GORCUM, te *Delfzijl* bij A. W. C. KEYZER, te *Groningen* bij C. RIKKERS, J. L. LAGRO Jr. en M. GAASBEEK, te *Hoogezand* bij F. M. DIKEMA, te *Pekela* bij Mej. de Wedw. A. C. BRANDERHORST, te Sappemeer bij J. T. FELDBRUGGE, te *Veendam* bij S. SAVENIJE, te *Winschoten* bij G. WASMAN, en in de overige Steden des Rijks.

4 OF 5 BEKWAME SCHRIJNWERKERSGEZELLEN

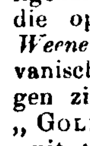

kunnen **dadelijk Werk** bekomen bij A. GRAVENDAHL, *Meubelfabrikant* aan de Groote Markt.

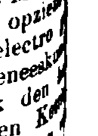

Ook staan bij bovengenoemde eenige **PIANO'S** tegen zeer billijke prijzen ***TE KOOP***, waarbij **OCTAAF PIANO'S** van *f* 25 à *f* 30.

*** **G. B. VAN GOOR**, te *Gouda*, heeft uitgegeven en is in alle Boekwinkels ter inzage gesteld, de PROSPECTUS met de 1ste en 2de *Aflevering* van eenen

PRACHTBIJBEL,

Opgehelderd door gelijkluidende plaatsen en aanteekeningen van eenige VADERLANDSCHE GODGELEERDEN.

MET 70 KEURIG BEWERKTE STAALPLATEN.

De Uitgever ziet zich aanvankelijk niet teleur gesteld in zijne verwachting aangaande deze onderneming, welke bij ten doel heeft, om het beste aller boeken in den edelsten vorm te doen optreden. H. M. de KONINGIN, namelijk de opdragt van dezen PRACHTBIJBEL welwillend aan, en behalve haar doorluchtige naam, prijken ook die van den KONING, van Prins FREDERIK, van Prinses MARIANNE aan 't hoofd eener aanzienlijke rij van Inteekenaren. De betrekkelijk geringe prijs, voor welken iedere Aflevering bij inteekening is verkrijgbaar gesteld, geholpen door eene zeer regelmatige wijze, waarop de Afleveringen successivelijk het licht zien, maakt, dat ook de minder gegoede hoogschatter van het Bijbelboek, door slechts EEN DERTIGTAL CENTEN ELKE WEEK af te zonderen, weldra in bezit van dit zoo sierlijk en prachtig gezet Juweel kan geraken.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.